

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STRZELIN

KRAJOWY OŚRODEK KSZTAŁCENIA ADMINISTRACJI
2019

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	2
1.1	Cele i ogólne założenia badania	2
1.2	Problematyka badania	3
2.	METODOLOGIA BADANIA	5
2.1	Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	5
2.2	Dobór próby	6
2.3	Narzędzia badawcze	6
3.	ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	7
3.1	Położenie Gminy Strzelin.....	8
3.2	Sytuacja demograficzna oraz rynek pracy.....	9
3.3	Instytucje pomocowe na terenie gminy	11
4.	BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY STRZELIN.....	14
4.1	Struktura badanej próby	14
4.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	16
4.3	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	22
4.4	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	26
5.	BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY STRZELIN	33
5.1	Struktura badanej próby	33
5.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	34
5.3	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży	41
5.4	Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	47
6.	BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE GMINY STRZELIN	53
6.1	Struktura badanej grupy	53
6.1	Problem uzależnień w Gminie Strzelin z perspektywy sprzedawców alkoholu	54
6	WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	60

1. WPROWADZENIE

1.1 Cele i ogólne założenia badania

Gwałtowne przemiany technologiczne, ekonomiczne oraz społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku doprowadziły do przeobrażeń niemal w każdej dziedzinie życia społecznego przyczyniając się do powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny: w definicji R. Marisa to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- ✓ problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- ✓ wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- ✓ jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- ✓ można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² Frysztacki K. , Problemy społeczne, [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Gminy Strzelin ma na celu ukazanie skali problemów uzależnień społecznych na terenie gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- ✓ zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ✓ określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- ✓ zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- ✓ pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków,
- ✓ zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców).

1.2 Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „*wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą*”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.
- ✓ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: „*stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu narkomanii”, (Dz.U. 2018 poz. 1030).

dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.

- ✓ **Problemu nikotynowego** (nikotynizm) – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu⁵. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Strzelin.

- ✓ **Problem przemocy domowej**- ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „*O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*”⁶. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „*inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny*”⁷. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

⁵ Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotylna> (dostęp 20.06.2019).

⁶ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, (Dz.U. 2015 poz. 1390).

⁷J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

2. METODOLOGIA BADANIA

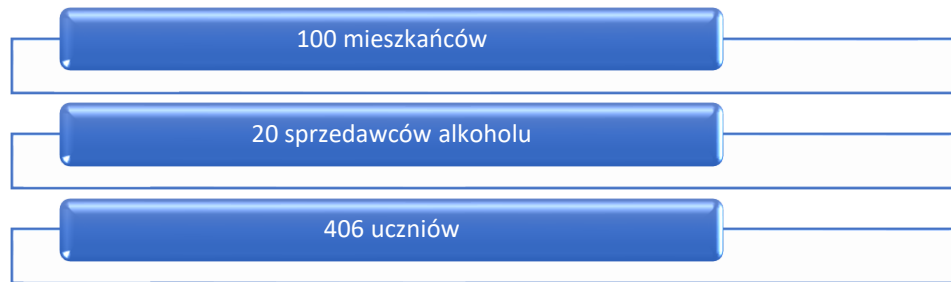
2.1 Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie czterech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy oraz uczniów szkół zlokalizowanych w Gminie Strzelin . Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk. Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Strzelin rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców. Zostały one wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko wystąpienia braków danych.

2.2 Dobór próby

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach czerwiec – sierpień 2019 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 526 osób (100 mieszkańców, 406 uczniów oraz 20 sprzedawców alkoholu). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

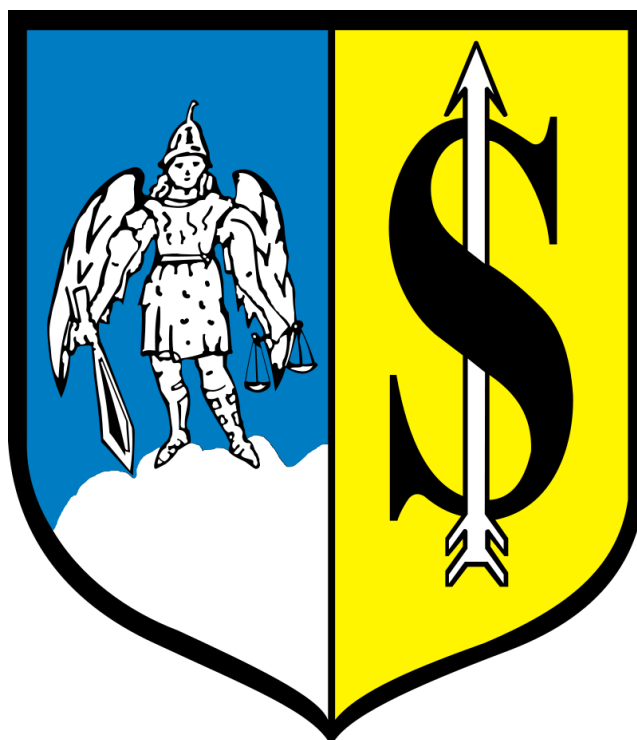

2.3 Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

3. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Punktem wyjścia przeprowadzonych badań była analiza danych zastanych, której celem było rozeznanie się w analizowanym temacie. Przed przystąpieniem do konstruowania narzędzi badawczych oraz realizacji badań, dokładnej analizie poddano informacje dotyczące problemów społecznych występujących w Gminie Strzelin. Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie zebranego materiału badawczego. Stanowi on wprowadzenie do głównej części diagnozy, tj. prezentacji wyników badań.

Rysunek 1 Herb Gminy Strzelin.

3.1 Położenie Gminy Strzelin

Gmina Strzelin znajduje się w województwie dolnośląskim w powiecie strzelińskim. Gmina Strzelin ma 22 178 tys. mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 50,3% ludności powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Strzelin⁸.

Rysunek 2 Mapa Gminy Strzelin.

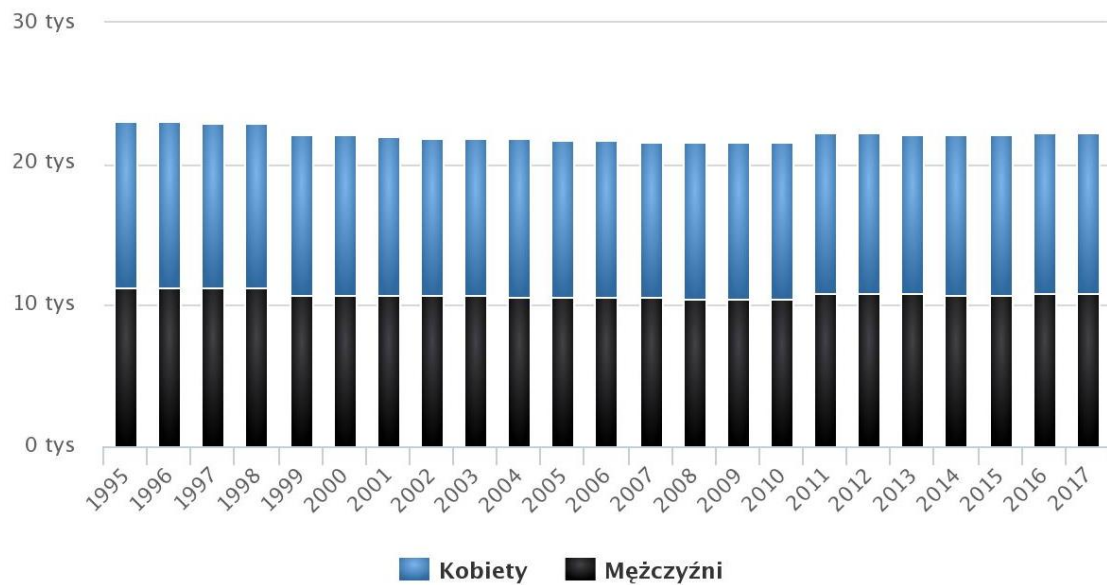
⁸ Źródło: GUS (2017).

3.2 Sytuacja demograficzna oraz rynek pracy

Poniżej znajduje się wykres pokazujący populację mieszkańców gminy w latach 1995 – 2017 roku, uzyskany z źródeł Głównego Urzędu Statystycznego.

Populacja – Gmina Strzelin w latach 1995 – 2017

(Źródło: GUS)

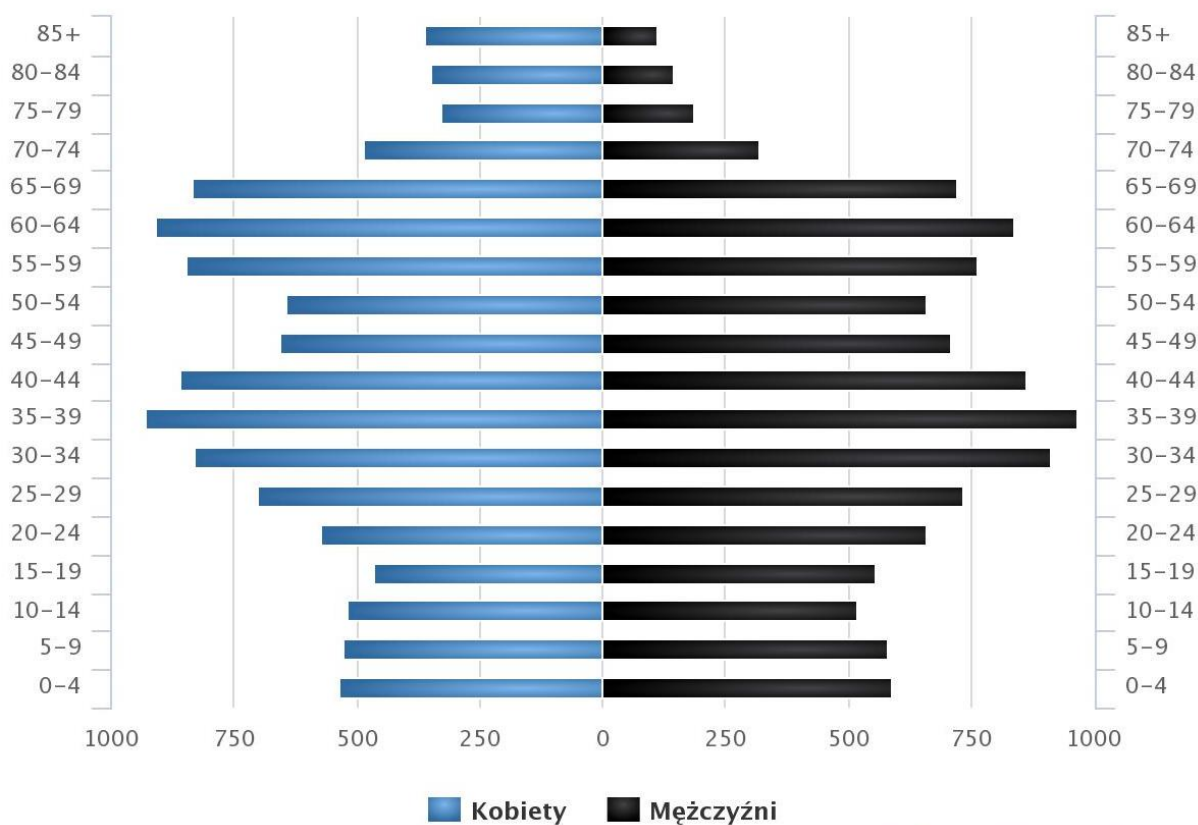

Wykres 1 Populacja Gminy Strzelin.

Szczegółowy rozkład liczebności mieszkańców w podziale na płeć przedstawia poniższa piramida wieku. Można zauważyć, że im starsza grupa wiekowa, tym przewaga kobiet jest coraz większa. Z danych wynika również, że średni wiek kobiet zamieszkałych w Gminie Strzelin wynosi 43,5 lat, natomiast mężczyzn 39,4 lat⁹.

Piramida wieku mieszkańców gminy Strzelin, 2017

(Źródło: GUS)

Wykres 2 Piramida wieku mieszkańców Gminy Strzelin.

W Gminie Strzelin na 1000 mieszkańców pracuje ok. 239 osób, gdzie 44,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 55,2% mężczyźni. W gminie, mieszkańcy najczęściej podejmują takie zawody jak: rolnictwo, usługi gastronomiczne, usługi kosmetyczne, przemysł, budownictwo oraz handel i transport¹⁰.

Analizując sytuację społeczno – ekonomiczną gminy należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną i kulturalną. W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których głównym celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Instytucjami realizującymi zadania w obszarze

⁹ Źródło: GUS (2017).

¹⁰ Tamże.

edukacyjnym są przedszkola oraz szkoły podstawowe zlokalizowane w Gminie Strzelin takie jak: Publiczna szkoła Podstawowa w Białym Kościele, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kuropatniku, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Strzelinie, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 im. Tadeusza Kościuszki w Strzelinie, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 im. Bolka I Świdnickiego w Strzelinie, Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Strzelinie oraz Przedszkole Miejskie w Strzelinie „Kolorowa Kraina”. Instytucje te nie tylko realizują zadania opiekuńcze i edukacyjne, ale również wdrażają programy profilaktyczne oraz w znaczący sposób mogą wpłynąć na przeciwdziałanie problemom społecznym. W Gminie Strzelin znajduje się również Miejska i Gminna Biblioteka Publicznych oraz Ośrodków Kultury. Powyższe ośrodki kultury zapewniają udostępnianie materiałów naukowych, uprawianie sportu i rekreacji, gdzie prowadzone są zajęcia ruchowe, taneczne oraz teatralne. Na terenie Gminy Strzelin znajduje się również Kino Grażyna, boiska do gry w piłkę oraz kryte baseny.

Dodatkowo turyści chętnie udają się do Rotundy Św. Gotarda, Domu Ksiąząt Brzeskich oraz wszelakich strzelińskich kościołów. Osoby bardziej aktywne odnajdą się na Wzgórzach Strzelińskich, z których rozpościerają się piękne widoki, a także gdzie można korzystać z ścieżek rowerowych oraz pieszych.

3.3 Instytucje pomocowe na terenie gminy

Oprócz instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, w Gminie Strzelin funkcjonują również instytucje, których celem jest pomoc mieszkańcom w przypadku spersonalizowanych problemów. Na potrzeby diagnozy problemów uzależnień oraz problemów społecznych, zebrano dane zastane z instytucji działających na terenie gminy. Poniżej znajdują się poszczególne zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych,
- ✓ sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- ✓ udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe

za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale i ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,

- ✓ praca socjalna,
- ✓ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- ✓ dożywianie dzieci,
- ✓ sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- ✓ kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- ✓ pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, braku przystosowania do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W Gminie Strzelin w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. zatrudniony był jeden asystent rodziny, 12 pracowników socjalnych w tym, czterech specjalistów pracy socjalnej, dwóch starszych specjalistów pracy socjalnej oraz sześciu starszych pracowników socjalnych. W gminie, w tym czasie 860 osób skorzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Poniżej zestawienie realizowanych zadań.

Zasiłek rodzinny	1210 osób
Dodatki do zasiłku rodzinnego	1154 osób

Świadczenie pielęgnacyjne	105 osób
Specjalny zasiłek opiekuńczy	22 osób
Zasiłek dla opiekuna	17 osób
Świadczenie rodzicielskie	91 osób
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	168 osób
Świadczenie wychowawcze (500+)	2124 osób
Świadczenie „Dobry start”	2279 osób
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności	713 osób
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	7 rodzin

W gminie działa także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Ponadto, w 2018 roku wszczęto 38 procedur Niebieskich Kart, a 163 osoby zostały doprowadzone do pomieszczenia dla osób zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji Strzelinie, w celu wytrzeźwienia. 145 z wymienionych osób to mężczyźni, w grupie nie znajdowały się osoby nieletnie.

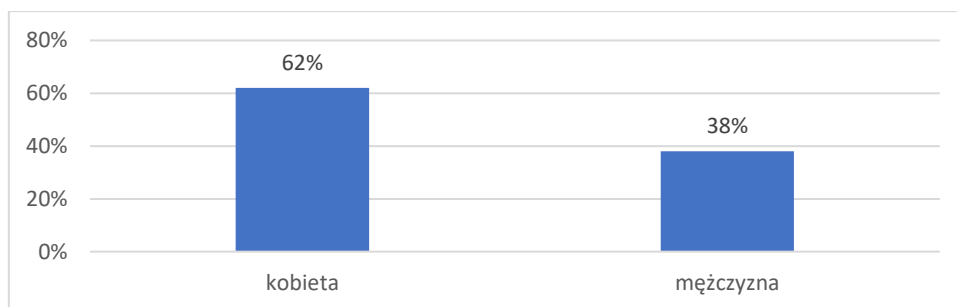
Celem działań jest ograniczenie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił na zapoznanie się z sytuacją społeczną Gminy Strzelin. Zebrane dane stanowiły wstęp do przeprowadzenia badań własnych, których wyniki zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach.

4. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY STRZELIN

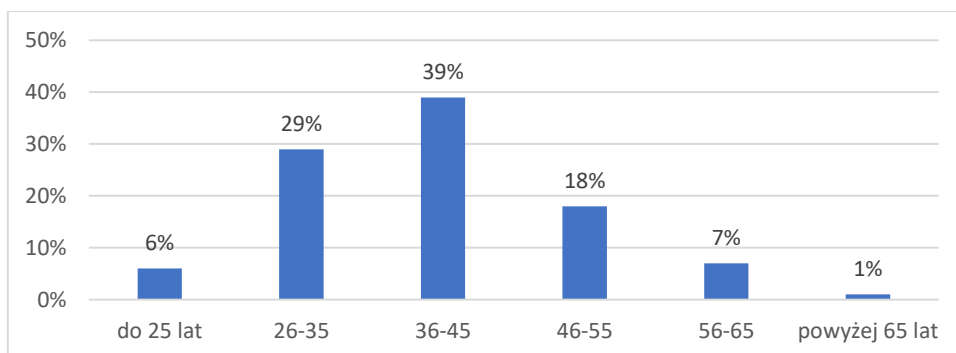
4.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Strzelin wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców. 62% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 38% mężczyźni.

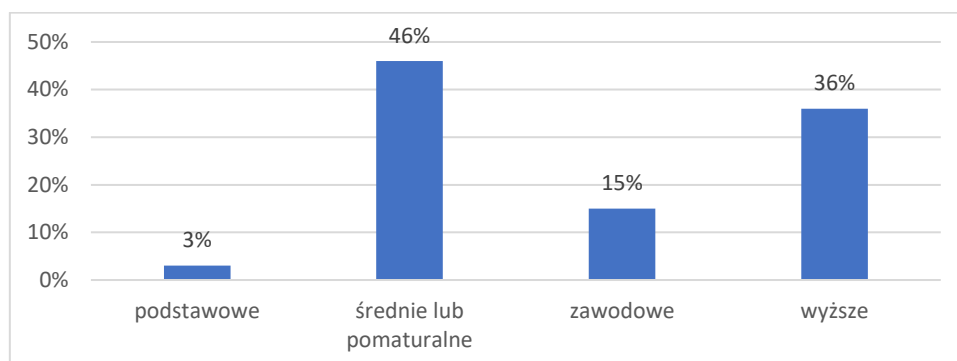
Wykres 3 Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (39%). Kolejne 29% badanej grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat, osób w wieku 46-55 lat, było 18%. Ankietowani w wieku do 25 lat stanowili 6% ogółu respondentów. W wieku 56-65 lat było 7% osób, a powyżej 65 – 1%.

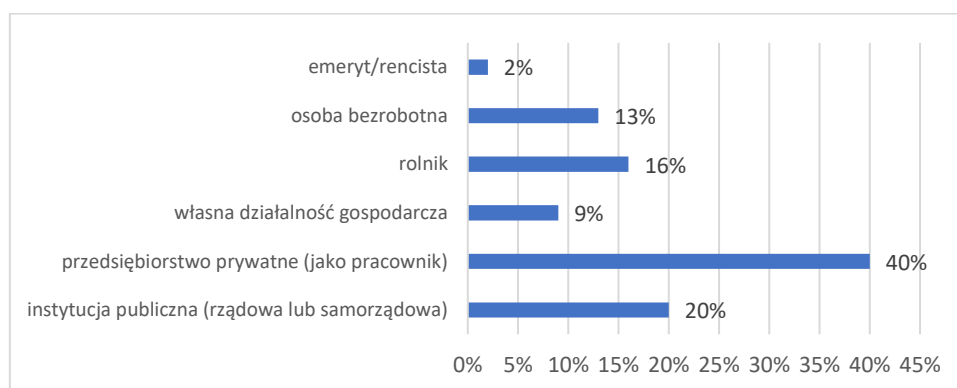
Wykres 4 Wiek.

36% mieszkańców w gminie twierdzi, że ma wykształcenie wyższe, 46% ankietowanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, kolejne 15% osób wykształcenie zawodowe, zaś 3% wykształcenie podstawowe.

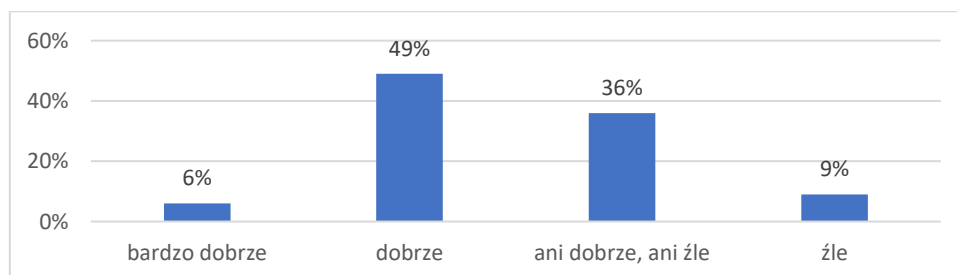
Wykres 5 Wykształcenie.

20% ankietowanych zatrudniona jest w instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych), kolejne 40% osób pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych, jako pracownicy. Dodatkowo 13% mieszkańców to osoby bezrobotne, 2% - renciści lub emeryci, 9% prowadzi własną działalność gospodarczą, a pozostałe 16% ankietowanych to rolnicy.

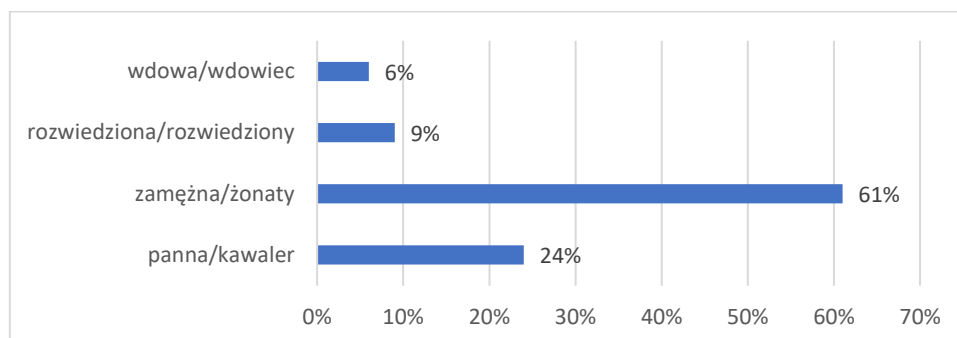
Wykres 6 Miejsce zatrudnienia.

49% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 36% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, z kolei 6% ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”. Swoją sytuację jako złą deklaruje 9%.

Wykres 7 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

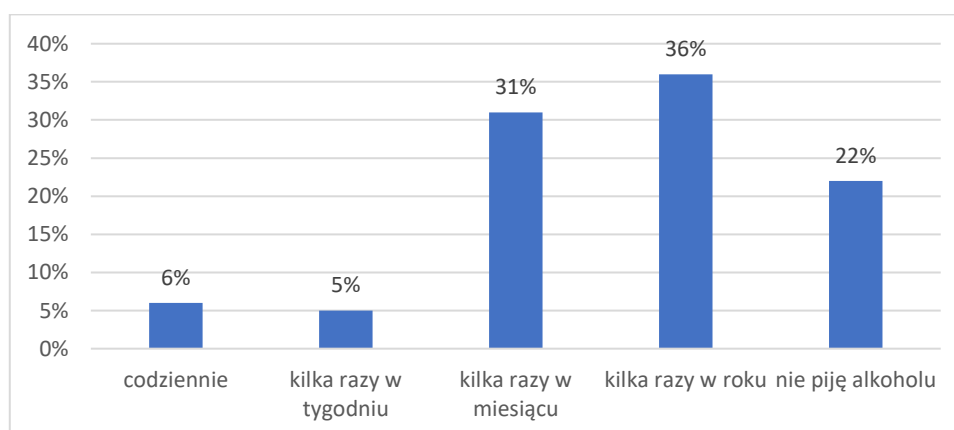
Większość badanych to osoby zamężne/zonate (61%). Osoby stanu wolnego stanowiły 24% badanej społeczności, 6% to wdowcy/wdowy, a 9% to osoby rozwiedzione.

Wykres 8 Stan cywilny.

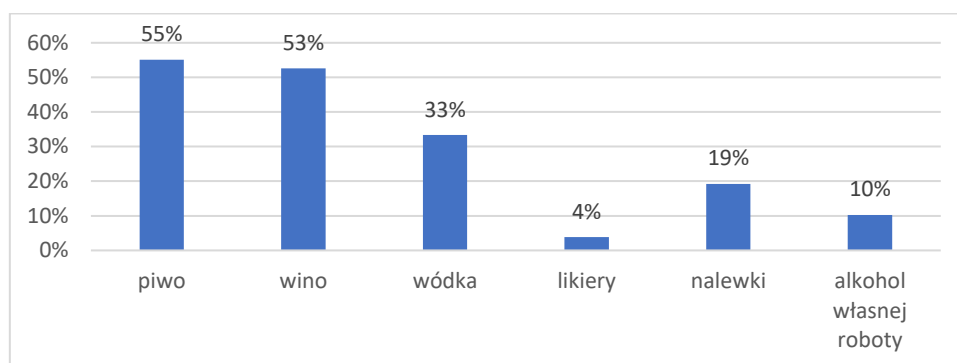
4.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Strzelin był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, iż 6% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, także 5% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 31% osób, zaś kilka razy w roku 36%. Należy zwrócić uwagę, iż 22% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie jest dość powszechny lecz umiarkowany.

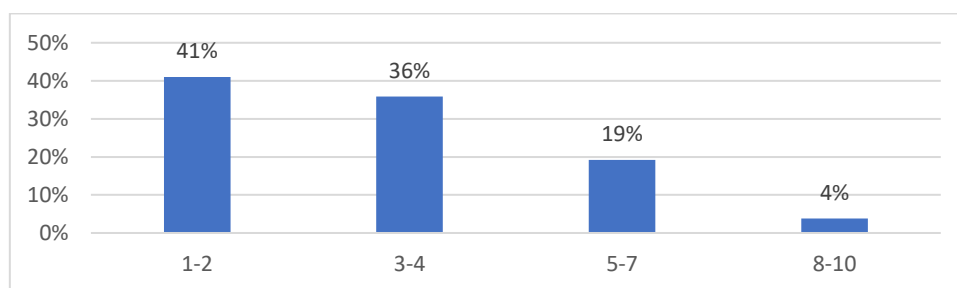
Wykres 9 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (55%), wino (53%), wódkę (33%), nalewki (19%), alkohol własnej roboty (10%), likiery (4%).

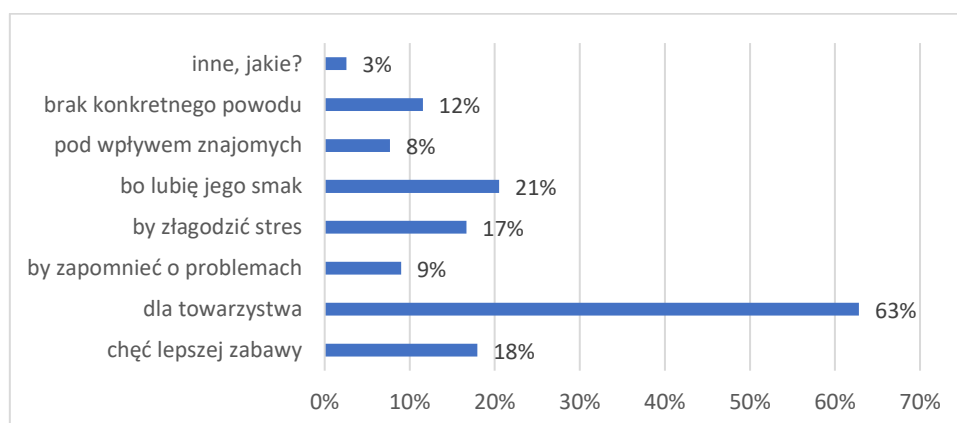
Wykres 10 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Dodatkowo, 36% respondentów przyznało, iż jednorazowo wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywają, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 19% osób. 41% ankietowanych wybrało odpowiedź, że spożywa 1 do 2 porcji jednorazowo. Jedynie 4% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym decyduje się go spożywać.

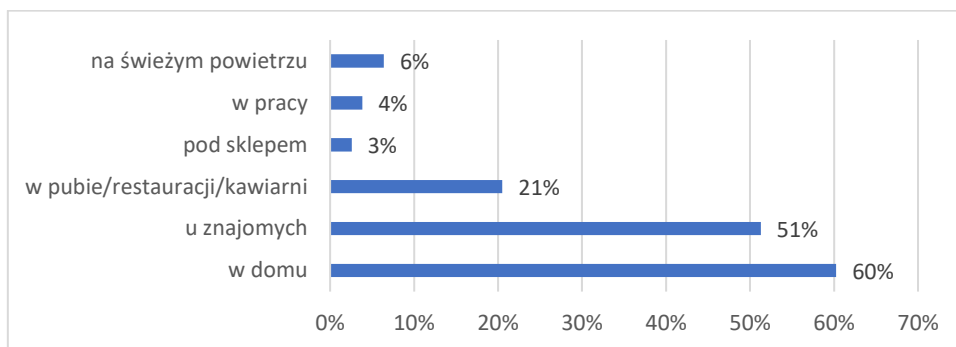
Wykres 11 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej dla towarzystwa (63%) oraz bo lubią jego smak (21%). Dodatkowo dla 17% osób spożywa alkohol by złagodzić stres, a kolejne 18% chce się lepiej bawić.

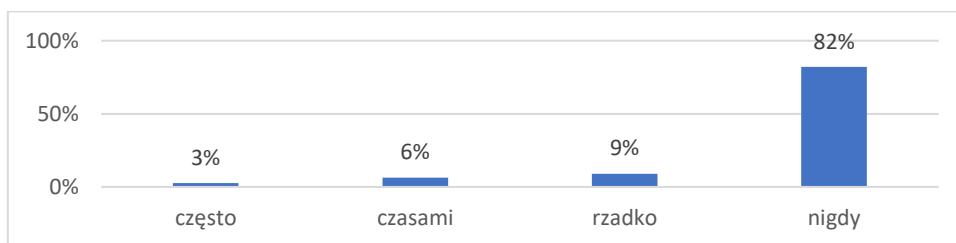
Wykres 12 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Dodatkowo, można zauważyć, że dorośli mieszkańcy gminy najczęściej spożywają alkohol w domu (60%), u znajomych (51%), w pubie/restauracji/kawiarni (21%) oraz na świeżym powietrzu (6%).

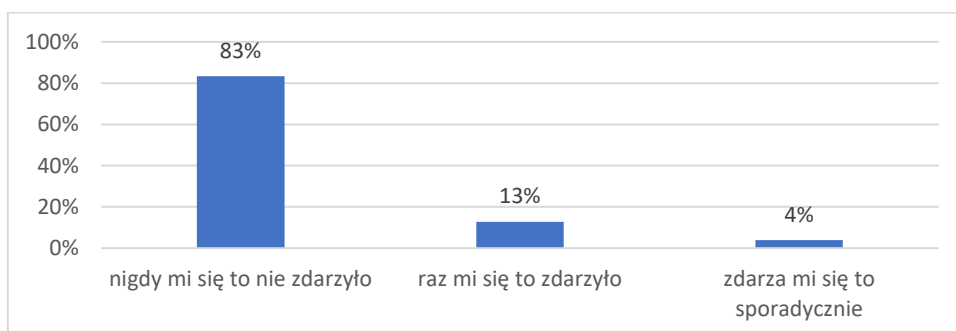
Wykres 13 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 6% respondentów przyznało, iż czasami wykonuje swoje obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, a 9% wykonuje je rzadko. Natomiast 82% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

Wykres 14 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. Niestety i tutaj można zauważyć, iż takie sytuacje zdarzały się badanym osobom. 13% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, a 4% przytrafiło się to sporadycznie. Pozostałe 83% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

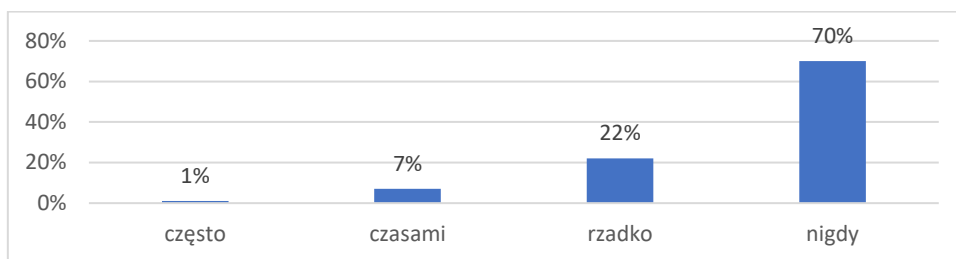
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Dodatkowo, 100% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

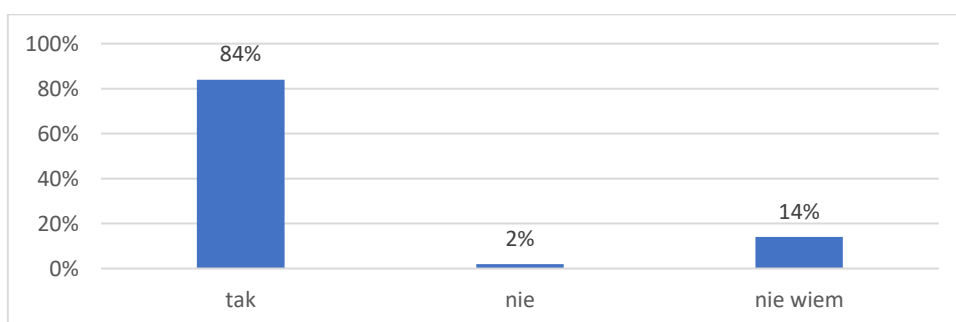
Wykres 16 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę pod wpływem alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji. 7% osób widziało czasami sytuacje w których, ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 70% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji, natomiast 22% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje rzadko.

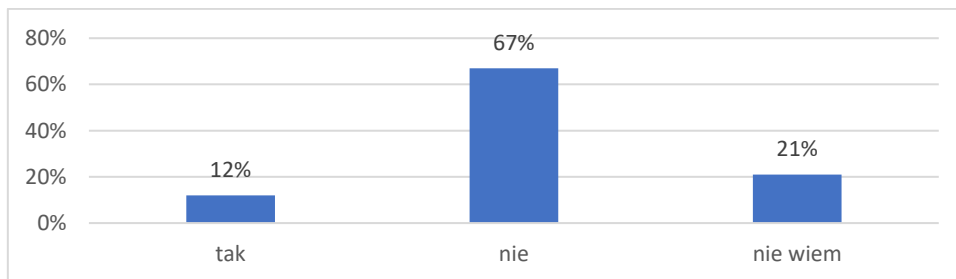
Wykres 17 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 84% mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Z tą opinią nie zgadza się 2% osób. 14% ankietowanych nie potrafi udzielić odpowiedzi na to pytanie. Jest to niepokojący fakt, który prowadzi do wniosków dotyczących braku wiedzy wśród mieszkańców dotyczącej spożywania i szkodliwości alkoholu.

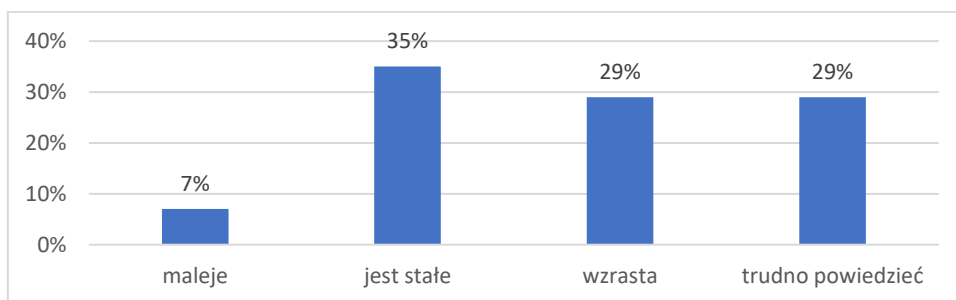
Wykres 18 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie gminy stwierdzili w większości (67%), że takie sytuacje się nie zdarzają. Natomiast 12% osób ankietowanych twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Kolejne 21% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, ponieważ nie ma wiedzy na ten temat.

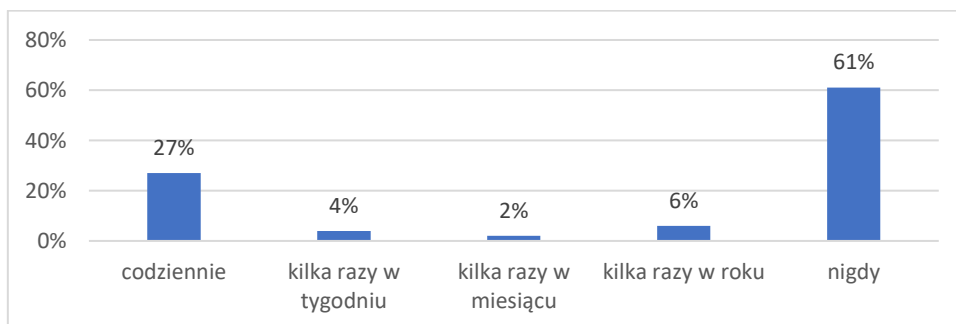
Wykres 19 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w gminie, to 29% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu wzrasta. 35% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu jest stałe, zaś 7%, że maleje. 29% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

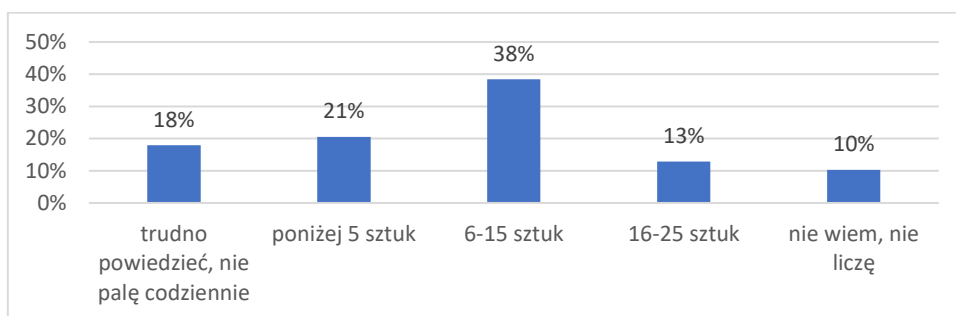
Wykres 20 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

W dużej części przypadków, niestety nierozłącznym dodatkiem dla osób, które spożywają alkohol są papierosy. W Gminie Strzelin, aż 61% stwierdziło, że nigdy nie paliło – jest to bardzo zadowalający wynik, natomiast 27% robi to codziennie. Poszczególne osoby palą kilka razy w miesiącu (2%) oraz kilka razy w tygodniu (4%), a kilka razy w roku pali 6% osób.

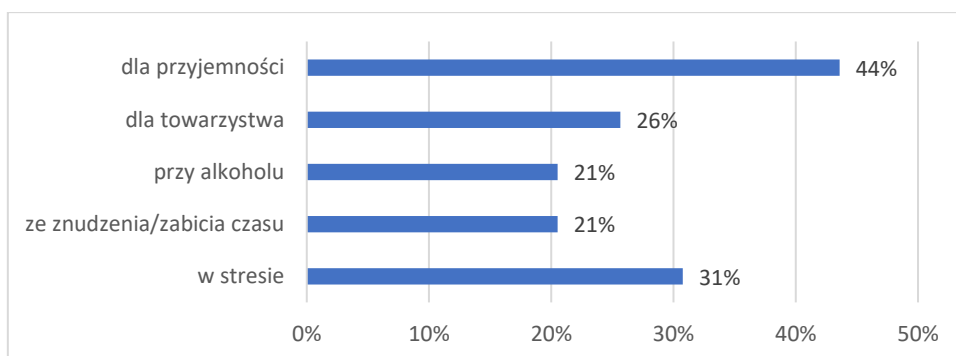
Wykres 21 Jak często pali Pan/i papierosy?

Osoby, które przyznały, że palą zostały zapytane jak często to robią. 38% ankietowanych pali od 6 do 15 sztuk dziennie, kolejne 13% od 16 do 25 sztuk dziennie lub poniżej 5 sztuk dziennie (21%). Pozostałym grupom trudno określić ilość sztuk.

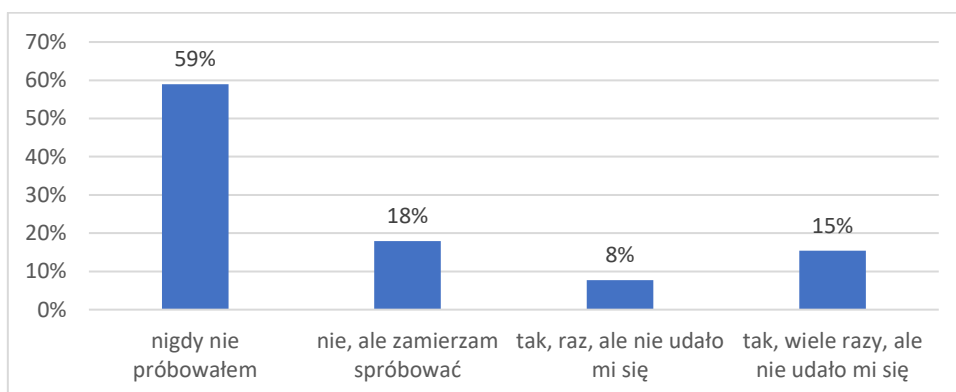
Wykres 22 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Dodatkowo, ankietowani zostali zapytani, kiedy najczęściej sięgają po papierosa? Najczęściej osoby te palą dla przyjemności (44%) oraz dla towarzystwa (26%).

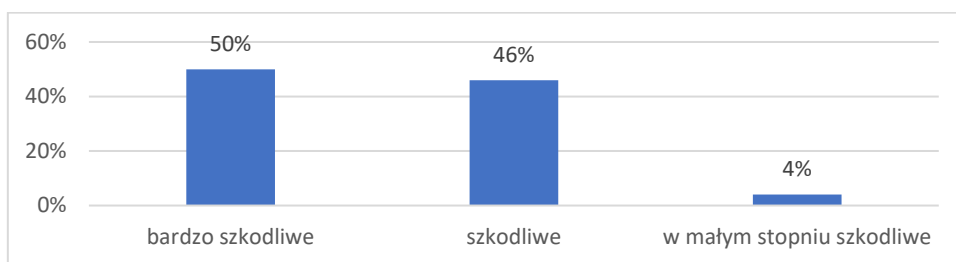
Wykres 23 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

59% palących osób, które zamieszkuje Gminę Strzelin nigdy nie próbowało rzucić palenia, natomiast 18% zmierza do próby zaprzestania.

Wykres 24 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

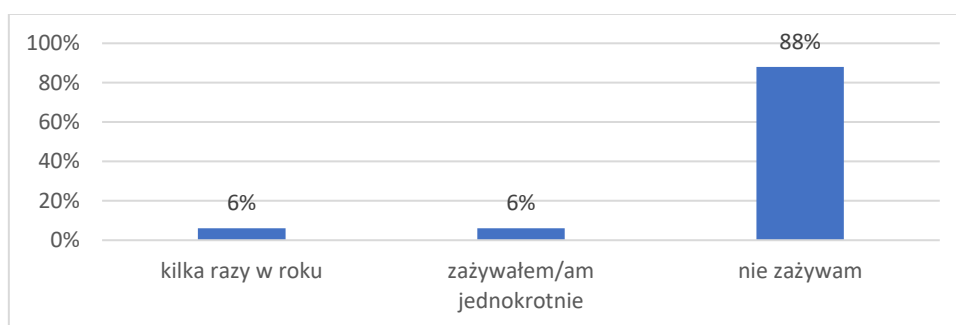
Zdecydowana większość osób uważa, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe dla zdrowia, bowiem taką odpowiedź wskazało 50% oraz 46% - szkodliwe. 4% ankietowanych uważa, że jest to w małym stopniu szkodliwe.

Wykres 25 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

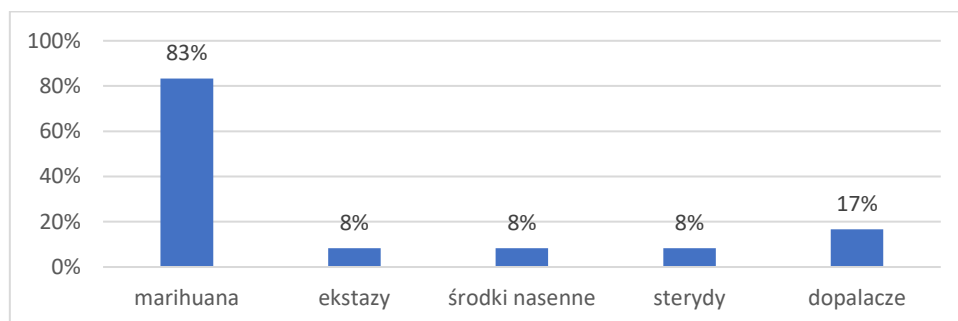
4.3 Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie Strzelin oraz sprawdzenie stanu wiedzy społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 6% ankietowanych zaznaczyło, że zażywali jednokrotnie narkotyki, kolejne 6% kilka razy w roku, a aż 88% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych.

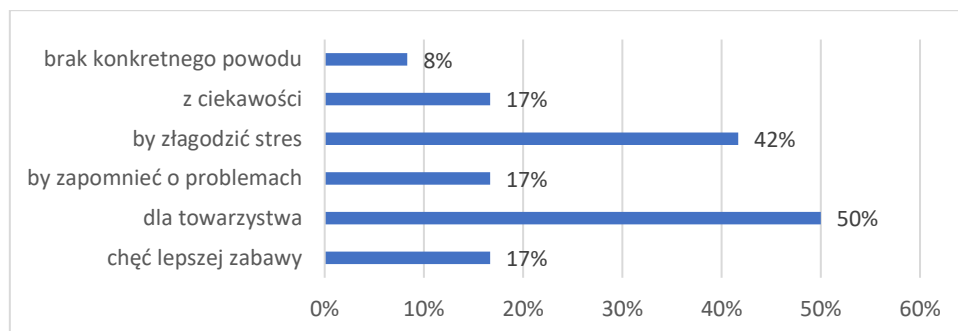
Wykres 26 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Osoby, które zażywały środki psychoaktywne najczęściej stosowały marihuanę (83%), dopalacze (17%) oraz sterydy, środki nasenne, ekstazy (po 8%).

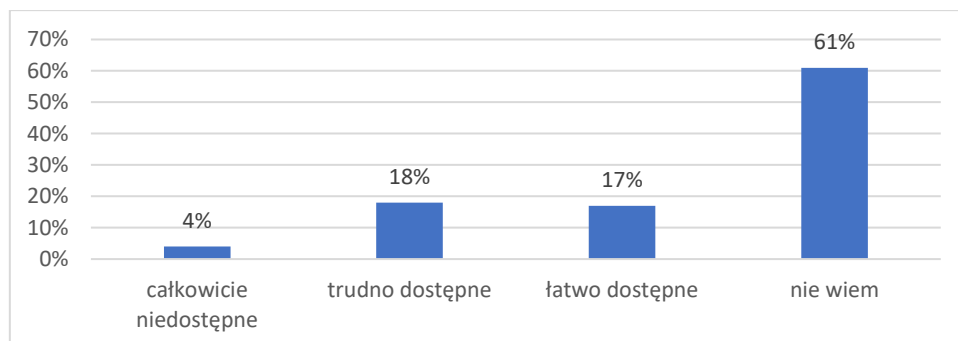
Wykres 27 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Na pytanie odnoszące się do powodów sięgania po wyżej wymienione substancje, respondenci wskazywali następujące odpowiedzi: dla towarzystwa (50%), by załagodzić stres (42%), z ciekawości, by zapomnieć o problemach oraz dla chęci lepszej zabawy (po 17%).

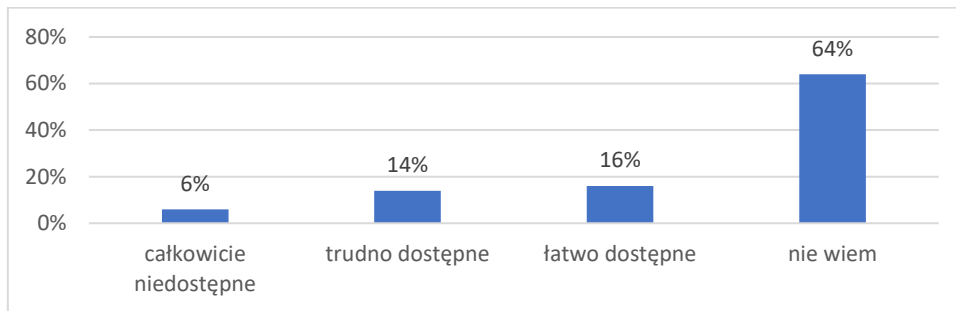
Wykres 28 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Analizując dostępność narkotyków w Gminie Strzelin można zauważyć, iż większość mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji w gminie (61%), natomiast 17% osób uważa, że są łatwo dostępne. 18% ankietowanych odpowiedziało, że w ich gminie narkotyki są trudno dostępne, zaś kolejne 4% osób twierdzi, że są całkowicie niedostępne.

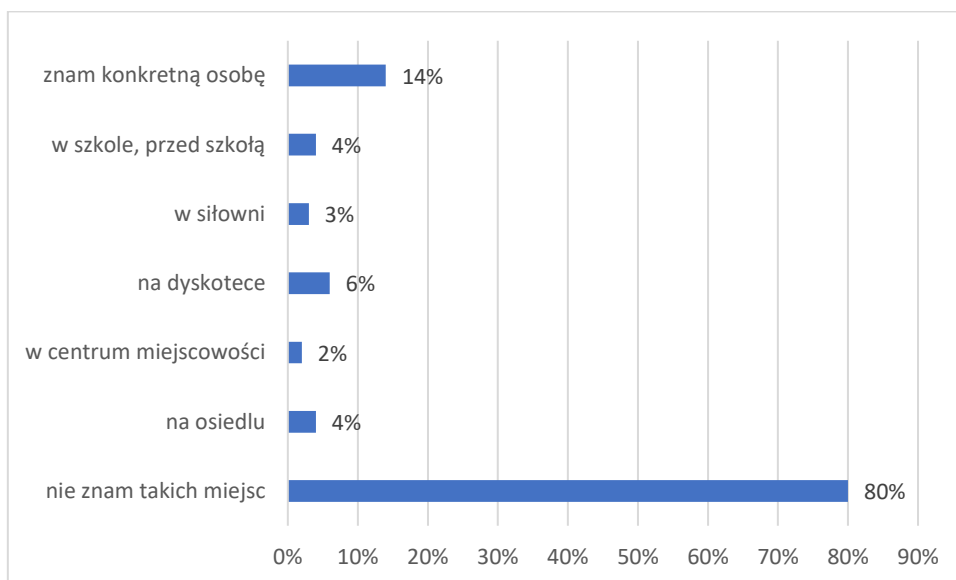
Wykres 29 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat (64%). Te środki są łatwo dostępne dla 16% mieszkańców, trudno dostępne dla 14% mieszkańców oraz całkowicie niedostępne dla 6% ankietowanych.

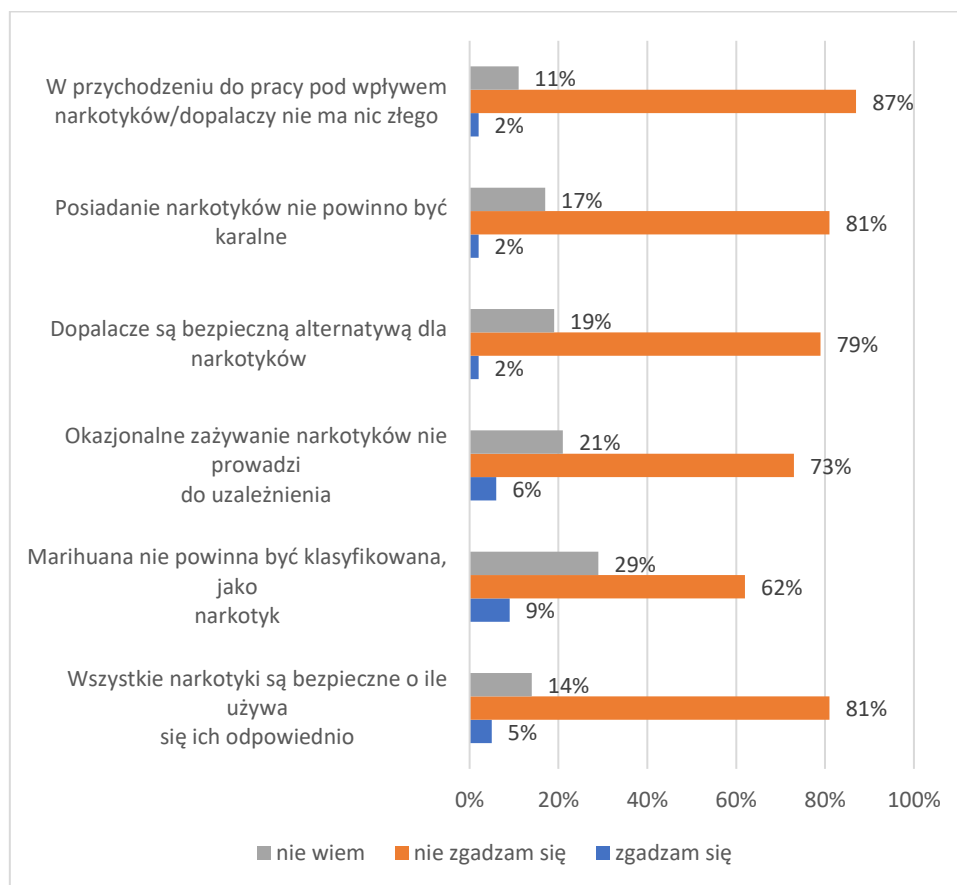
Wykres 30 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (80%). Osoby, które znają takie miejsca, wskazywali m.in. na: dyskotekę (6%) oraz, że znają konkretną osobę, która sprzedaje narkotyki (14%).

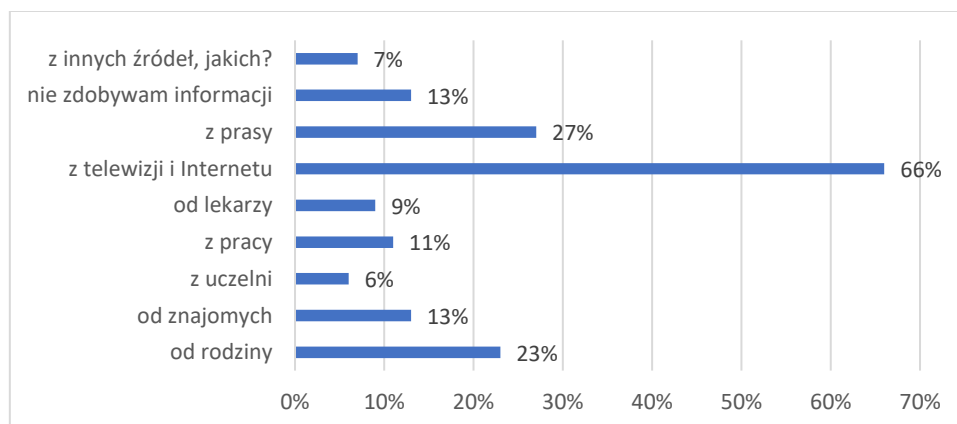
Wykres 31 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Dodatkowo, w kwestii substancji psychoaktywnych, mieszkańcy zostali poproszeni o odniesienie się do poniższych stwierdzeń:

Wykres 32 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń.

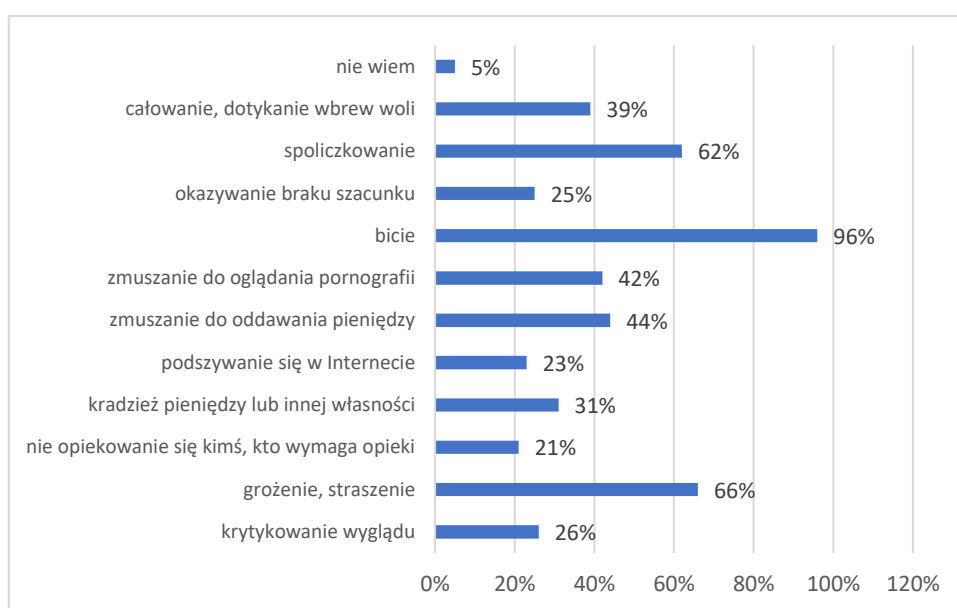
Następnie ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najpopularniejszą odpowiedzią była telewizja oraz Internet (66%), czy też prasa (27%) i rodzina (23%).

Wykres 33 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

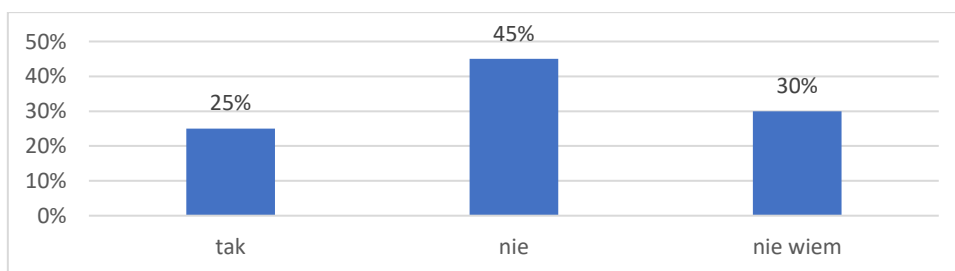
4.4 Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej Gminy Strzelin. Niniejszy rozdział ma na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Anketowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (96%), groźenie, straszenie (66%), całowanie, dotykanie wbrew woli (39%), spoliczkowanie (62%) i zmuszanie do oddania pieniędzy (44%), zmuszanie do oglądania pornografii (42%) oraz kradzież pieniędzy lub innej własności (31%).

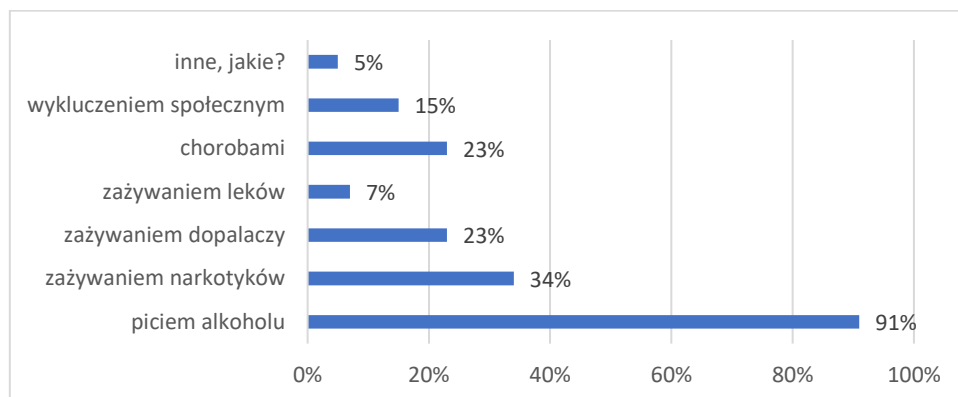
Wykres 34 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Niepokojący jest fakt, iż 25% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. 30% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Natomiast 45% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Dane te również pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne na terenie gminy.

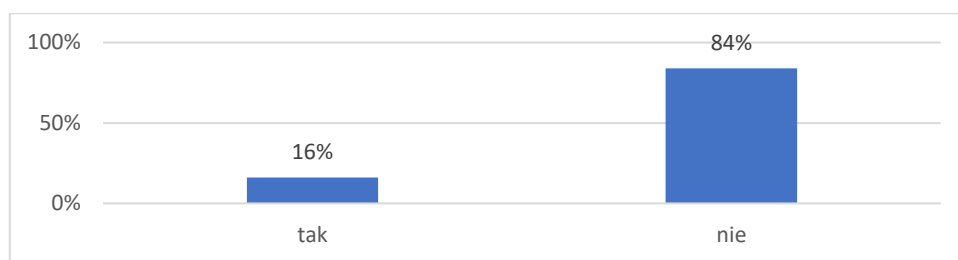
Wykres 35 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Strzelin jest picie alkoholu (91%), zażywanie narkotyków (34%), dopalaczy (23%) oraz wykluczenie społeczne (15%) i choroby (23%).

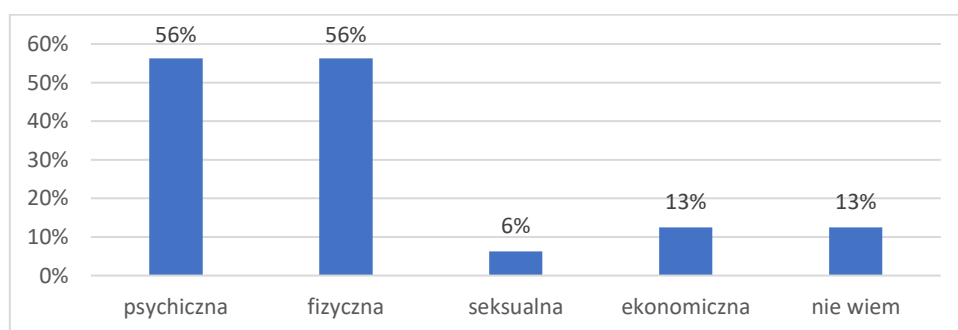
Wykres 36 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z ?

Dodatkowo, aż 16% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy.

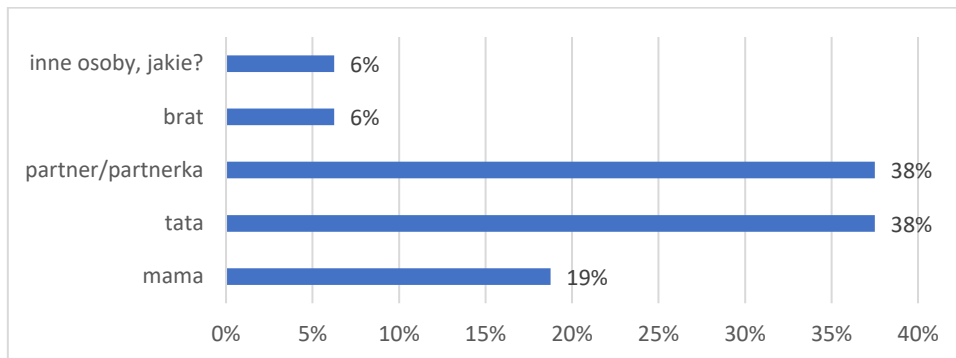
Wykres 37 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej oraz fizycznej (po 56%).

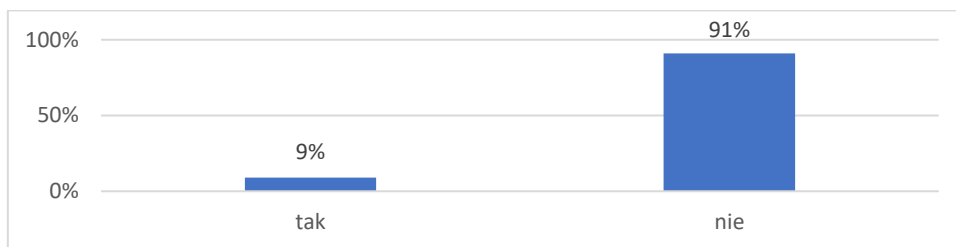
Wykres 38 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie tata oraz partner lub partnerka (po 38%). Dodatkowo przemoc wobec mieszkańców stosowali: mama (19%) oraz brat (6%).

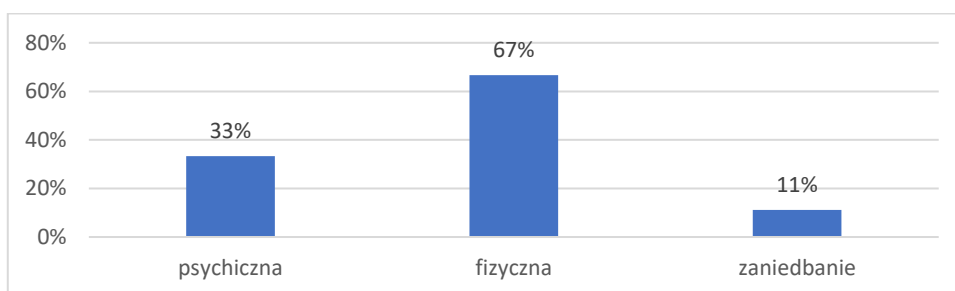
Wykres 39 Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Pocieszający jest fakt, że zdecydowana większość respondentów odpowiedziała, iż nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedziało tak 91% badanej próby. Jednak 9% osobom taka sytuacja się zdarzyła.

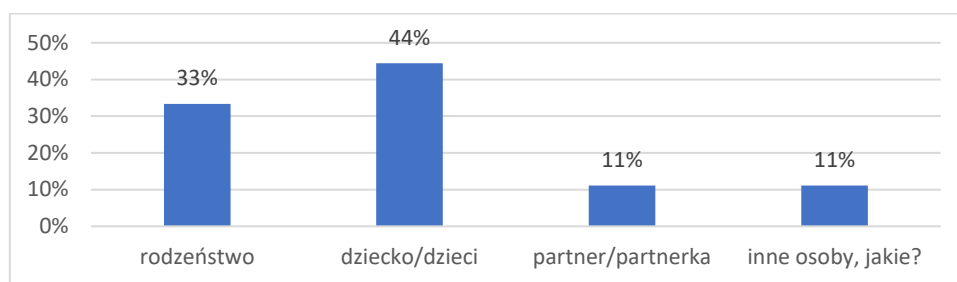
Wykres 40 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Osoby, które zaznaczyły, że stosowały przemoc wobec drugiej osoby odpowiedziały, iż najczęściej była to przemoc fizyczna (67%) oraz przemoc psychiczna (33%).

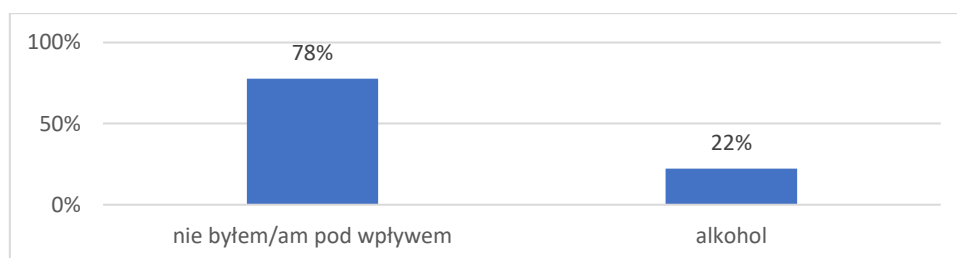
Wykres 41 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

Osobami w stosunku do których ankietowani zastosowali przemoc to najczęściej: dziecko/dzieci (44%), rodzeństwo (33%) oraz partner/partnerka (11%).

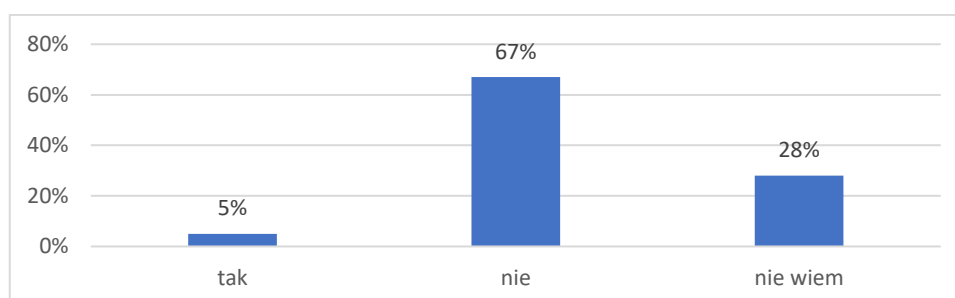
Wykres 42 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

Większość ankietowanych dokonując aktu przemocy na drugiej osobie nie było pod wpływem żadnych substancji odurzających (78%). Natomiast 22% przyznało, że było pod wpływem alkoholu.

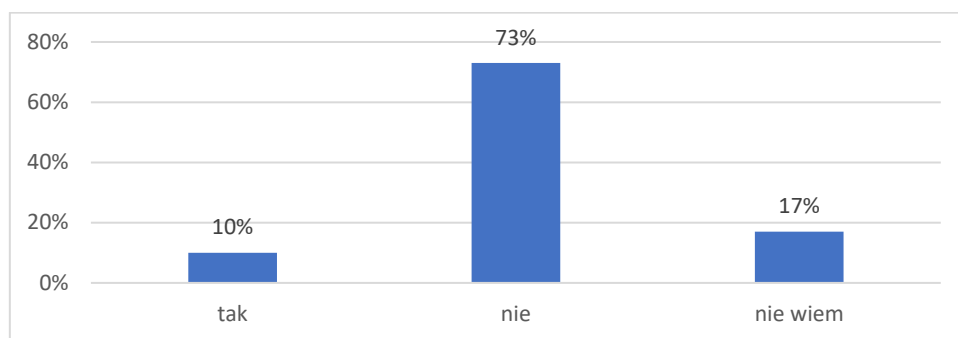
Wykres 43 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

Co ciekawe, jeżeli chodzi o stosowanie przemocy to 67% ankietowanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania. 5% ankietowanych twierdzi odwrotnie. Natomiast 28% badanej próby nie potrafi udzielić odpowiedzi na pytanie.

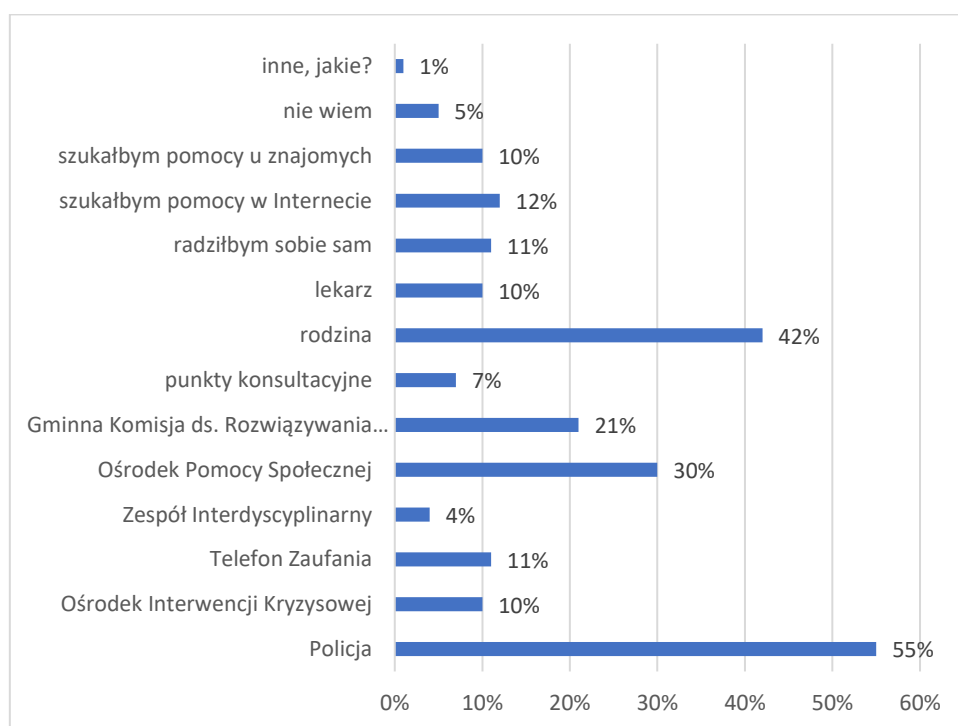
Wykres 44 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Dodatkowo, według 73% mieszkańców nie powinno się stosować kar wobec dzieci. 17% osób nie potrafi określić swojego zdania. Natomiast 10% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

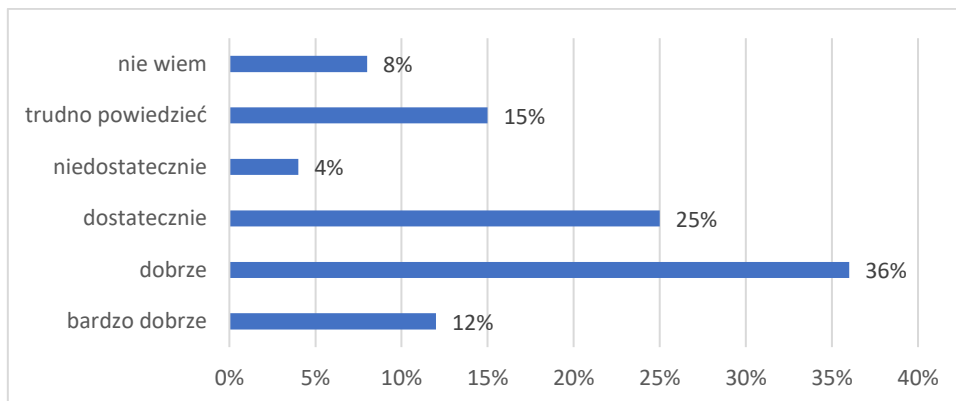
Wykres 45 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zwróciliby się na Policję (55%), do rodziny (42%), na Telefon Zaufania (11%) oraz do Ośrodka Pomocy Społecznej (30%). Rzadziej ankietowani wybraliby się do Zespołu Interdyscyplinarnego (4%), czy też do punktów konsultacyjnych (7%).

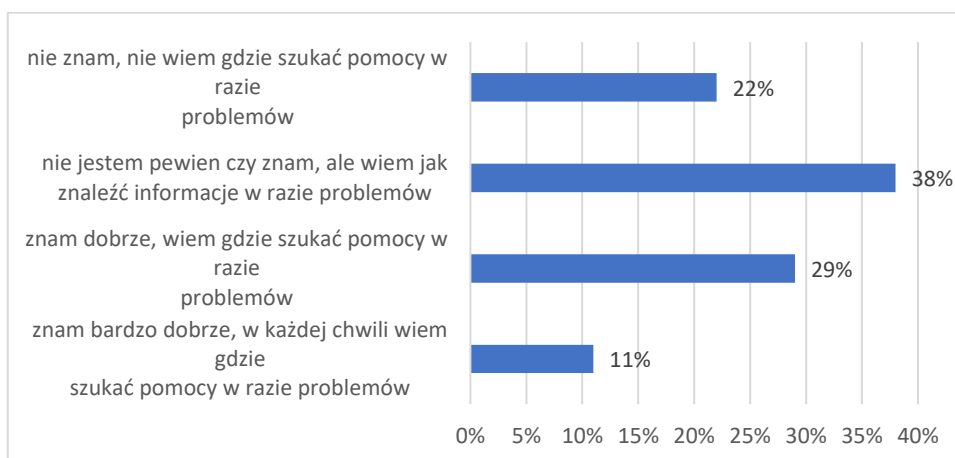
Wykres 46 Do kogo zwróciliby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

Dodatkowo, 25% mieszkańców uważa, że stopień zaangażowania władz lokalnych w działania profilaktyczne w gminie jest dostateczny. Natomiast 36% osób ocenia władze lokalne i ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych w gminie na stopień „dobry”. 15% mieszkańców trudno powiedzieć, a kolejne 8% nie posiada wiedzy.

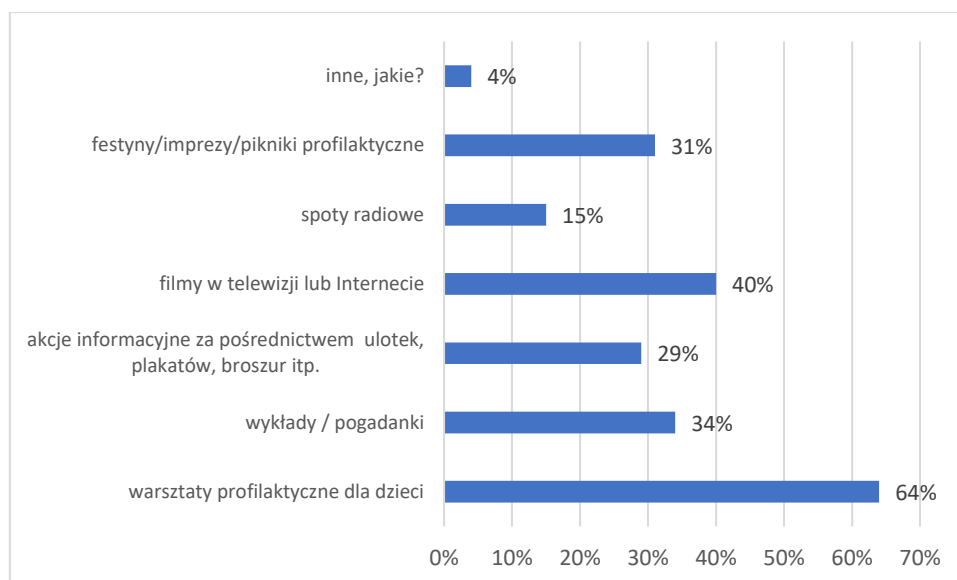
Wykres 47 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Następnie, respondentów poproszono by określili się, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 38% mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe lecz wiedzą gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 11% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie gdzie szukać pomocy w razie wyniknięcia sytuacji problemowych. Natomiast pewien odsetek (22%) mieszkańców przyznało, że nie mają pojęcia gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

Wykres 48 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Na koniec, mieszkańcy zostali poproszeni by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień i przemocy w Gminie Strzelin. Ankietowani najczęściej wymieniali: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (64%), filmy w telewizji i Internecie (40%) oraz wykłady/pogadanki (34%), festyny i imprezy profilaktyczne (31%), a także akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, broszur (29%).

Wykres 49 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

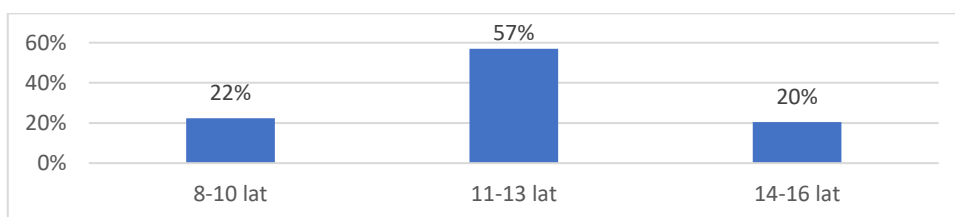
5. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY STRZELIN

5.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Strzelin wzięło udział 406 uczniów, z czego 49% to dziewczynki, a 51% chłopcy. Największą grupą badanych, była grupa w przedziale wiekowym od 11 do 13 lat (57%) oraz od 8 do 10 lat (22%).

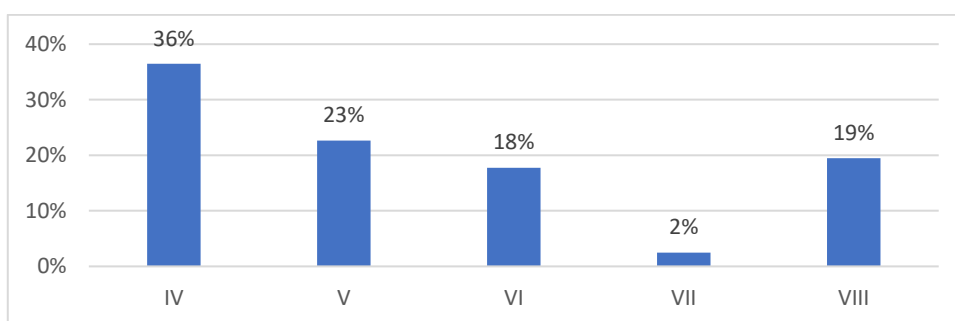

Wykres 50 Płeć.

Wykres 51 Klasa.

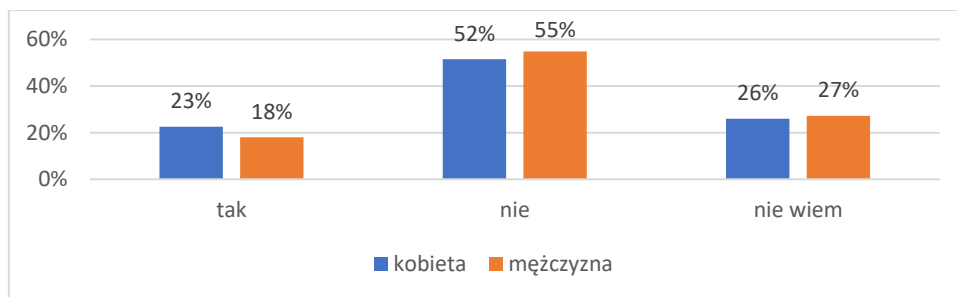
Poniższy wykres obrazuje, do jakich klas uczęszczają młodzi respondenci. Najliczniejszą grupą badanych są uczniowie klas IV (36%).

Wykres 52 Wiek.

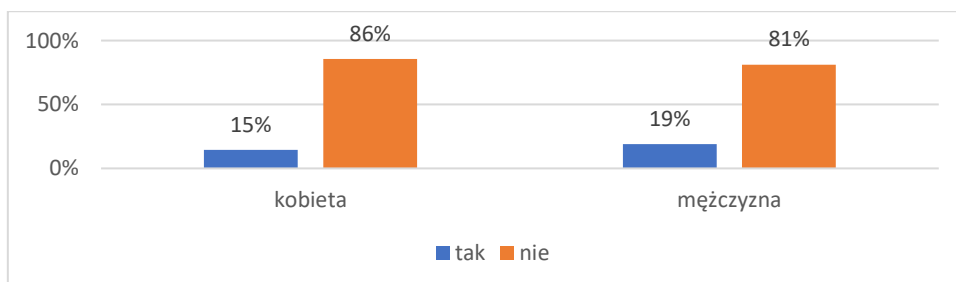
5.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w Gminie Strzelin problem alkoholowy. Miał on na celu oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy uczniów szkół podstawowych dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej 18% rówieśników pije alkohol, 55% jest nie pijąca, natomiast 27% badanych nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczynki w 52% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 23% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Uczennice w 26% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia obrazowo w liczbach zebrane wyniki.

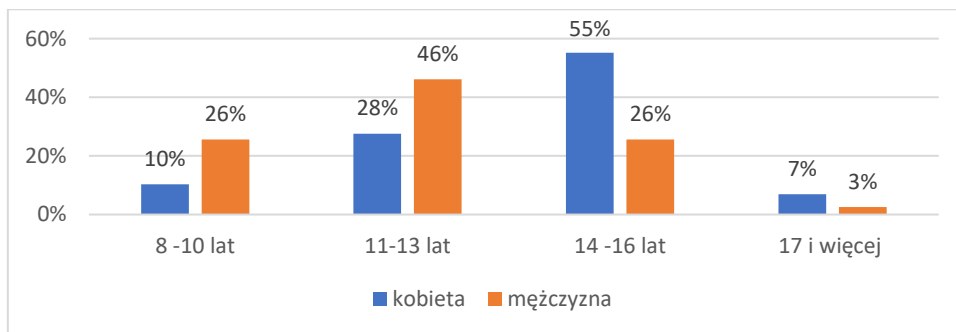
Wykres 53 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?.

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 81% oraz dziewczęta w 86% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Odpowiedzi były podobne również wśród uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 15% wśród dziewczynek oraz 19% u chłopców.

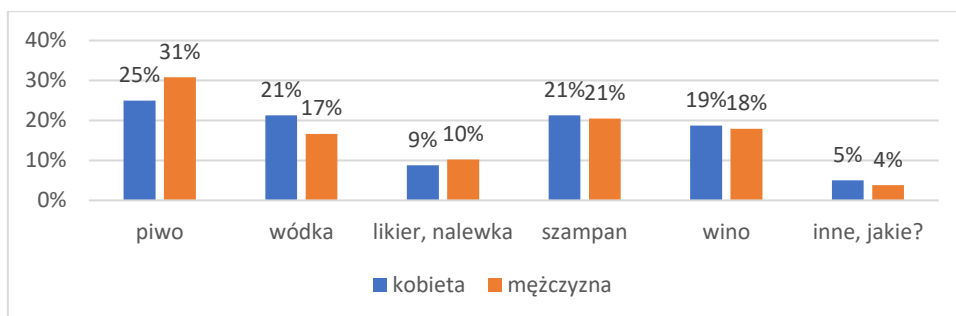
Wykres 54 Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 8-10 lat (10%), następnie w wieku 11-13 lat (28%), kolejno w wieku 14-16 lat (55%), a także w wieku powyżej 17 lat (7%). Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli spożywanie alkoholu w wieku 8-10 lat (26%), następnie w wieku 11-13% (46%) oraz w wieku 14-16 lat (26%). Niektórzy z uczniów przyznali, że pierwszy raz spróbowali alkoholu w wieku 17 lat i więcej (3%).

Wykres 55 W jakim wieku zaczęłaś/zaczęłaś pić alkohol?

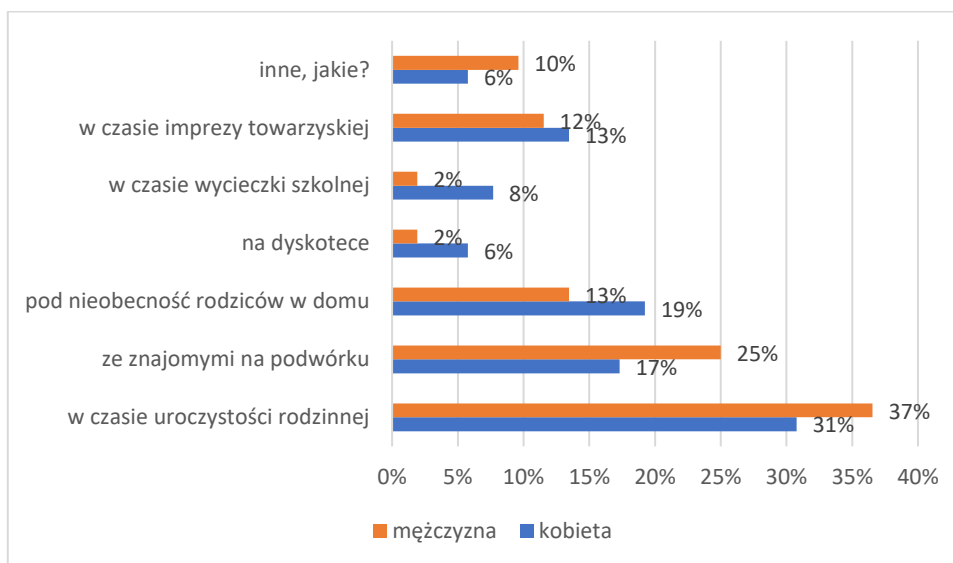
Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się spróbować. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród dziewczyn (25%) i chłopców (31%) było piwo. Chłopcy zadeklarowali, że alkoholami, które zdarzyło im się również spróbować były kolejno: szampan (21%), wódka (17%), likier lub nalewka (10%), wino (18%) oraz inne alkohole (4%). Dziewczynki również spożywały: wódkę (21%), wino (19%), szampana (21%), nalewki lub likiery (9%) oraz inne alkohole (5%). W odpowiedziach „innych” wiele młodych osób pisało, że jednym z rodzaju alkoholu, który spożywały był bimber oraz whisky.

Wykres 56 Jaki rodzaj alkoholu próbowałaś/aś?

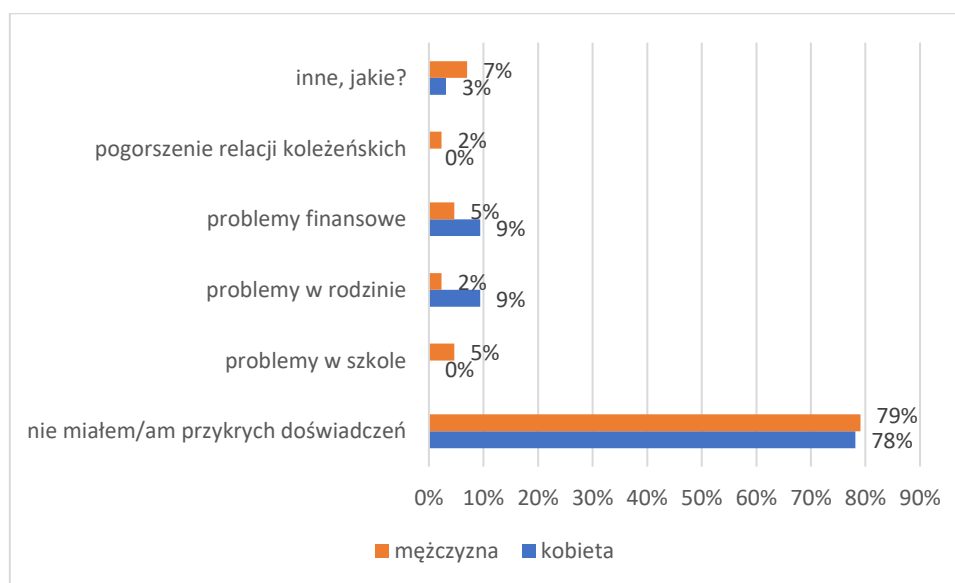
Ankietowani deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu między innymi podczas uroczystości rodzinnej. Takiej odpowiedzi udzieliło 37% chłopców oraz 31% dziewcząt. Kolejne 19% dziewczynek i 13% chłopców odpowiedziało, że spożywało alkohol pod nieobecność rodziców w domu. Miejsca, w których uczniowie spożywają najmniej alkoholu, to dyskoteka oraz wycieczka szkolna. Niektórzy z ankietowanych wybrali odpowiedź „inne,

jakie?” najczęściej odpowiadali, że okazją do picia alkoholu był Sylwester, wesele lub sytuacje, gdzie rodzice sami częstowali swoje pociechy alkoholem.

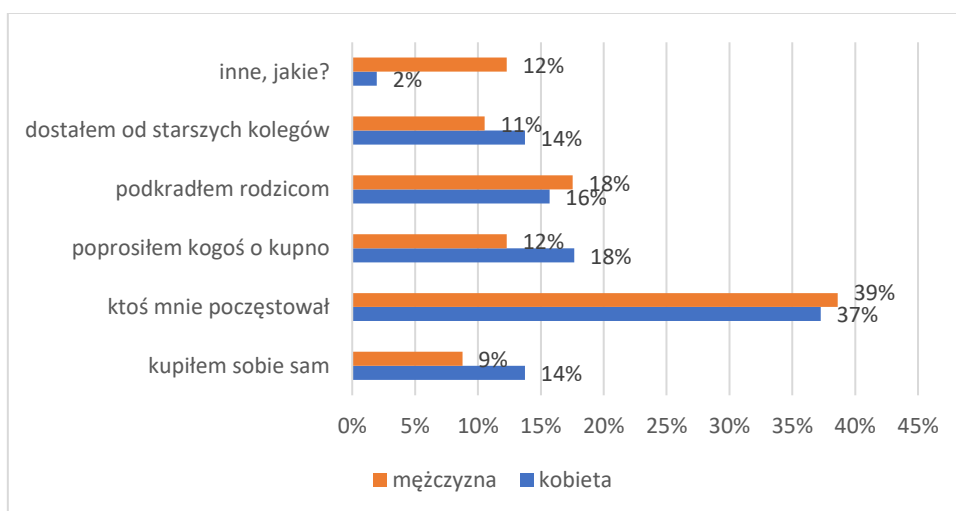
Wykres 57 W jakich okolicznościach spożyte/aś alkohol po raz pierwszy?

Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (79% chłopcy oraz 78% dziewczynki).

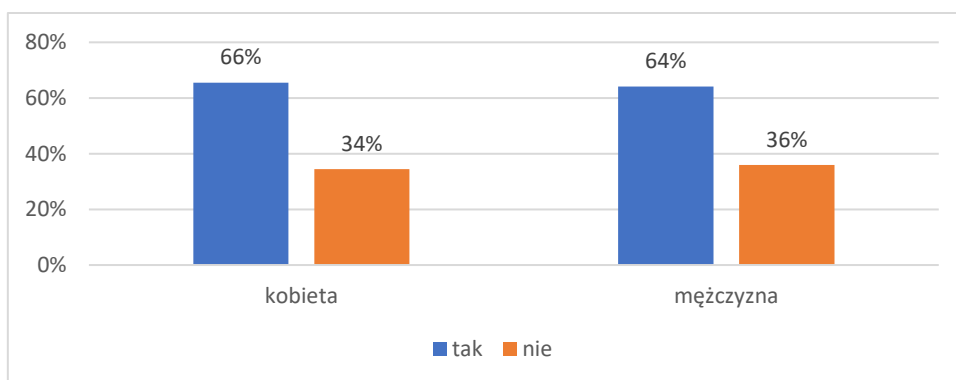
Wykres 58 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 39% dziewczynek i 37% chłopców odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Kolejno 11% chłopców dostało alkohol od starszych kolegów oraz poprosiło obcą osobę o kupno napojów wysokowych (12%), dodatkowo aż 18% chłopców przyznało, że podkradło alkohol rodzicom. Dziewczynki przyznały również, że kupowały alkohol samodzielnie (14%) lub poprosiły kogoś o kupno (18%). Wśród badanych dziewcząt oraz chłopców, wystąpiły odpowiedzi wybiegające poza te sprecyzowane w ankiecie. 12% chłopców oraz 2% dziewczynek najczęściej deklarowało, że uzyskali alkohol w inny sposób. Niepokojącym faktem jest to, że jednym z innych sposobów na uzyskanie alkoholu przez młodzież, jest częstowanie ich alkoholem przez rodziców.

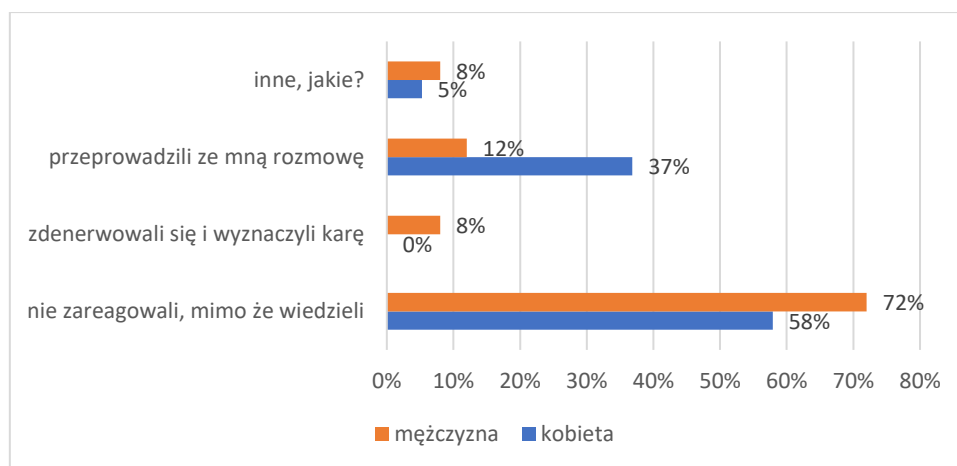
Wykres 59 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 66% uczennic oraz 64% uczniów płci męskiej przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Jednak 34% dziewczynek oraz 36% chłopców uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

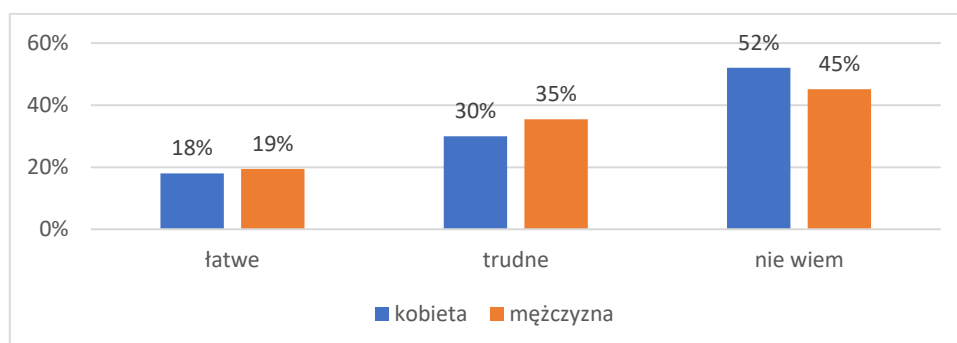
Wykres 60 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Uczniom, mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. Niepokojącym zdaje się być fakt, iż w dużej ilości przypadków (72% chłopców oraz 58% dziewczynek) rodzice nie zareagowali na wiadomość o tym, że ich dziecko piło alkohol, pomimo tego, że dobrze o tym wiedzieli. W odpowiedziach „inne, jakie?” uczniowie oraz uczennice w większości pisali, że rodzice nie reagowali ponieważ sami częstowali ich alkoholem.

Wykres 61 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

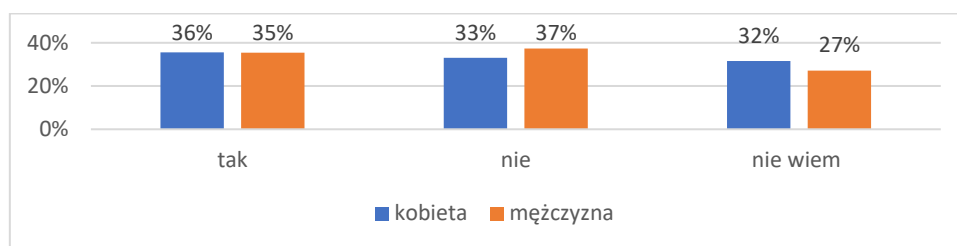
Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. Spośród ankietowanych, 52% dziewcząt oraz 45% chłopców, nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, czy łatwe. Następnie 30% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w danej miejscowości, tak stwierdziło również 35% chłopców. Następnie 18% dziewczynek oraz 19% chłopców stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe w ich gminie.

Wykres 62 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

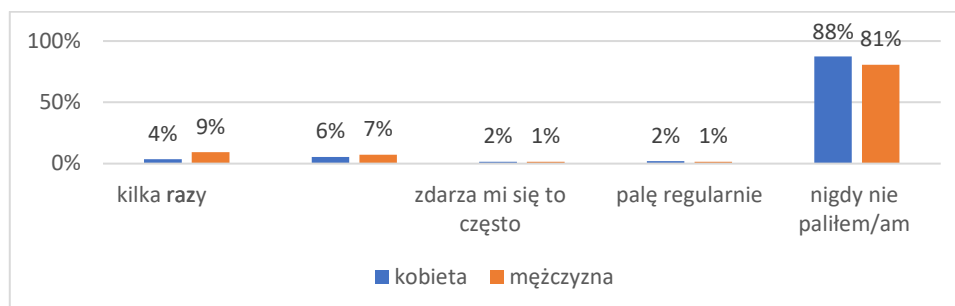
Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Uczniowie (35%) oraz uczennice (36%) Gminy Strzelin przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. 27% chłopców oraz 32% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i

rówieśników. Następnie, 37% uczniów oraz 33% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

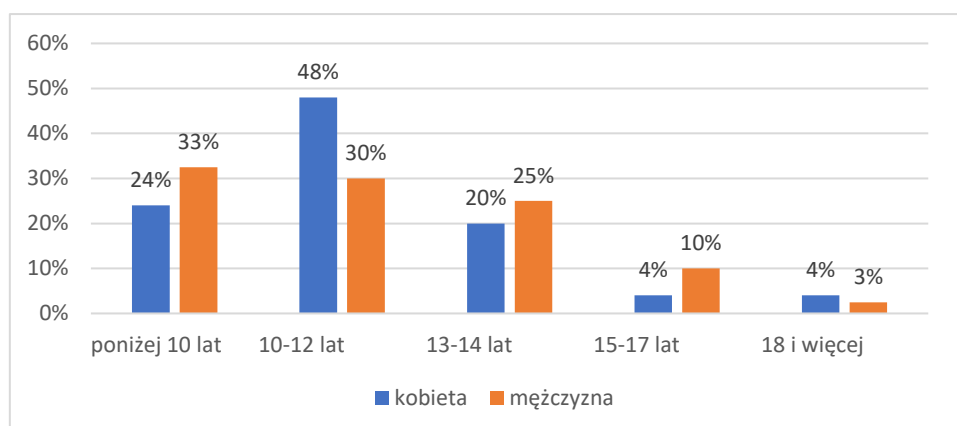
Wykres 63 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Dodatkowo, 88% uczennic oraz 81% chłopców przyznało że nigdy nie paliło papierosów.

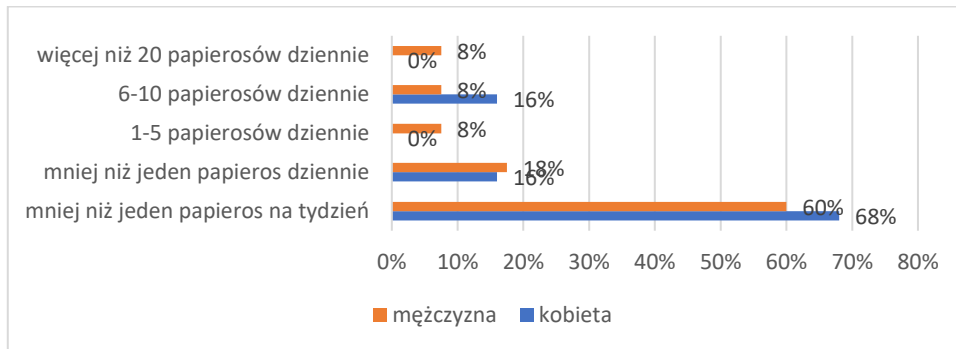
Wykres 64 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy zapalili papierosa kolejno w wieku: 10-12 lat (30%), 13-14 lat (25%), poniżej 10 lat (33%), w wieku 15-17 lat (10%) oraz w wieku powyżej 18 lat (3%). Dziewczynki najczęściej zapaliły papierosa po raz pierwszy w wieku 13-14 lat (20%), 10-12 lat (48%), następnie poniżej 10 roku życia (24%), a także w przedziale wiekowym od 15 do 17 lat (4%) oraz w wieku 18 lat i więcej – 4%.

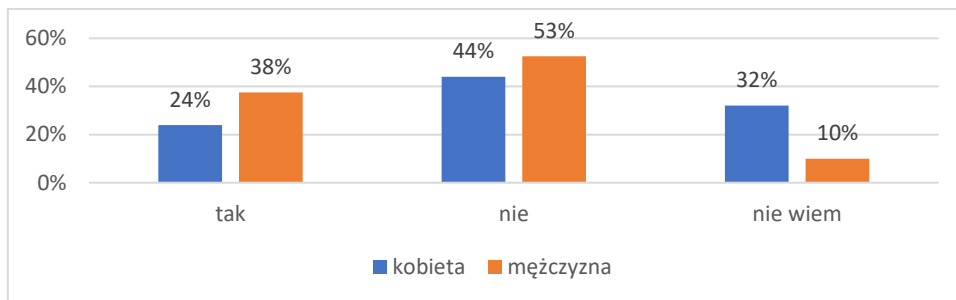
Wykres 65 W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

Pocieszający jest fakt, iż większość dziewczynek (68%) i chłopców (60%), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko bowiem palą mniej niż jednego papierosa na tydzień.

Wykres 66 Jak często palisz/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

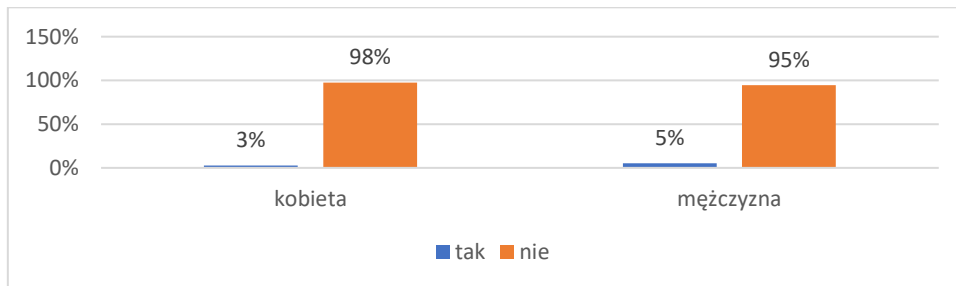
Młodzi mieszkańcy w większości przyznali również (44% dziewczynki, 53% chłopcy), że ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą oni papierosy.

Wykres 67 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

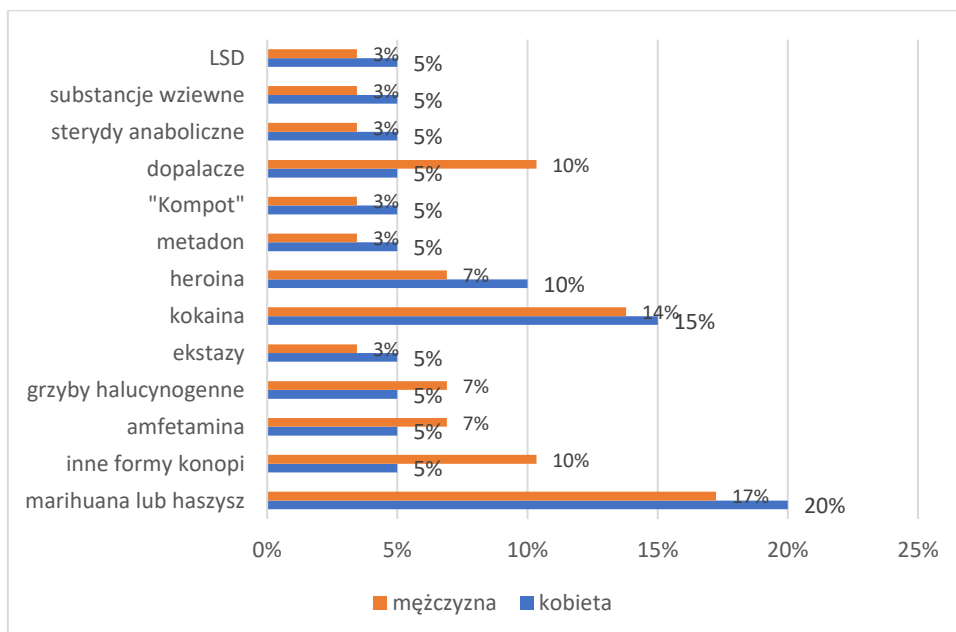
5.3 Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczy problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Strzelin oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów szkół zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 95% chłopców oraz 98% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych.

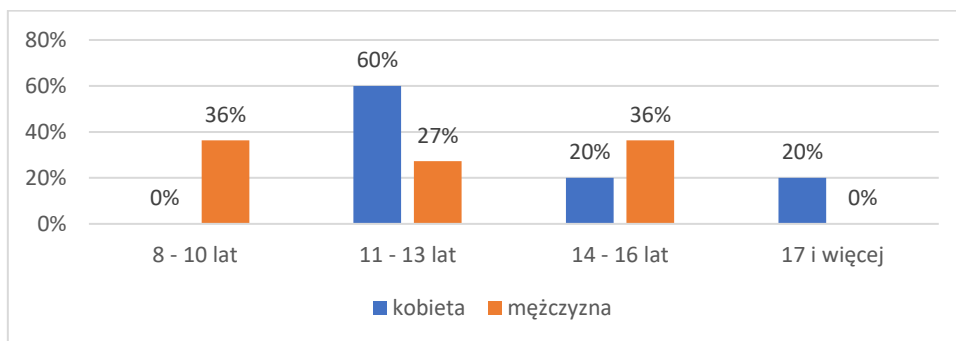
Wykres 68 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakie substancje młodzi ankietowani zdecydowali się spróbować. Poniższy wykres pokazuje, że uczniowie (17%) oraz uczennice (20%) najczęściej zażywali marihuanę lub haszysz.

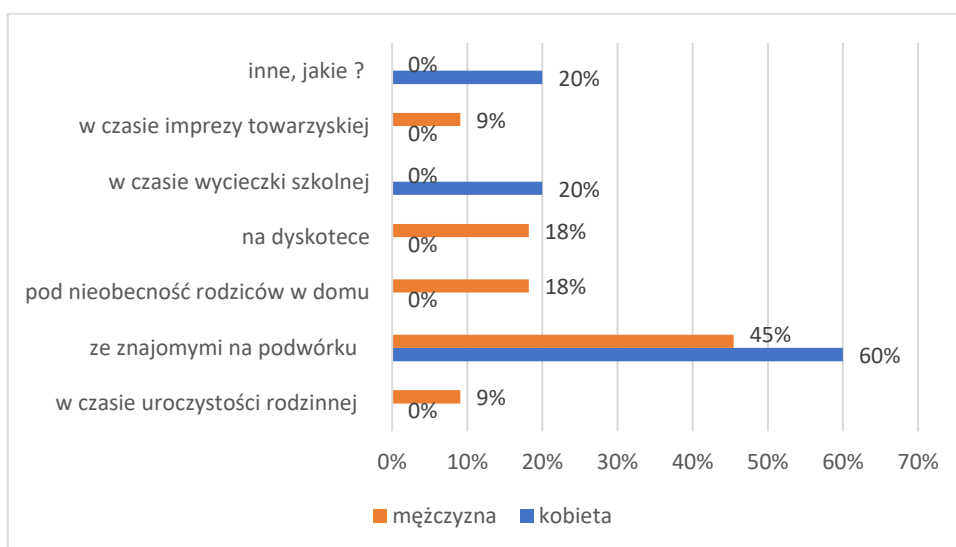
Wykres 69 Jakie to były substancje?

Dodatkowo, dziewczynki najczęściej zażywały substancje psychoaktywne w przedziale wiekowym do 11 do 13 roku życia (60%). Chłopcy natomiast, najchętniej próbowali narkotyków w przedziałach wiekowych od 8 do 10, oraz od 14 do 16 roku życia (po 36%).

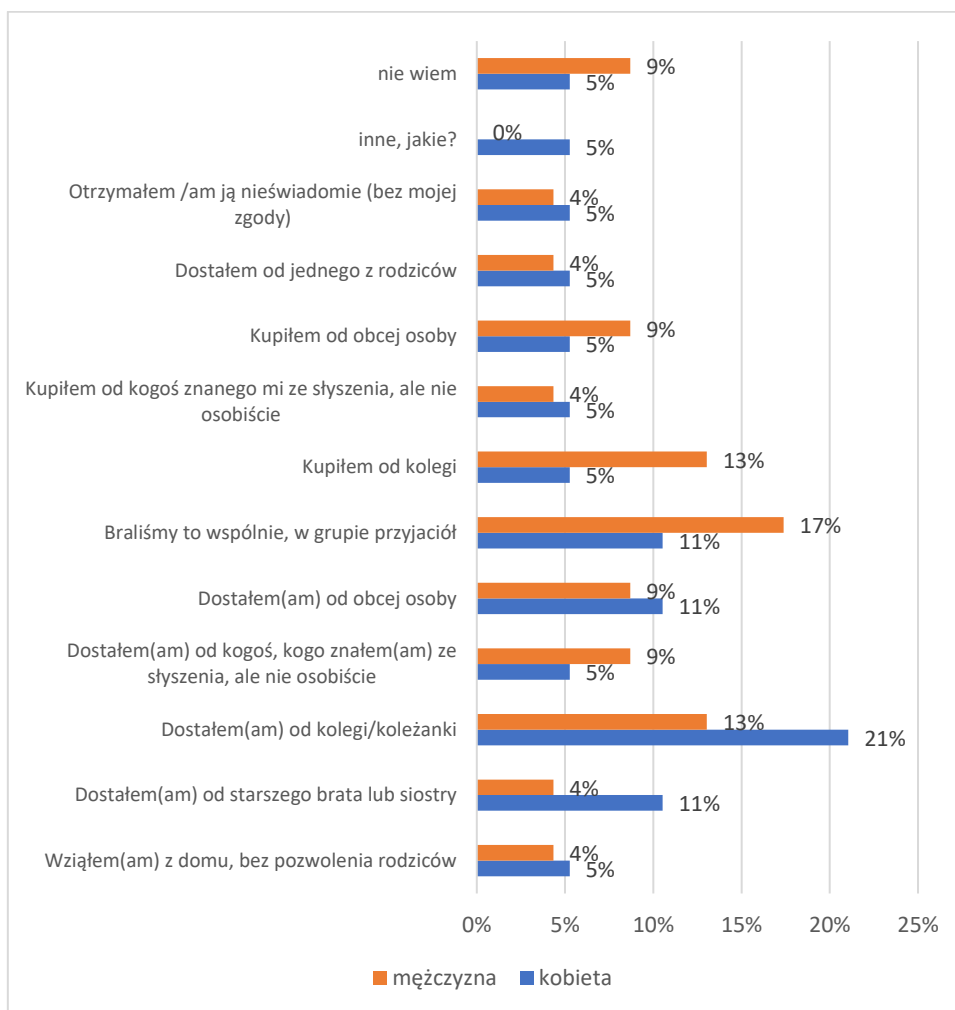
Wykres 70 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Na poniższym wykresie można zauważyć, że 60% uczennic oraz 45% uczniów, którzy mieli styczność z narkotykami, zażywali je ze znajomymi na podwórku. Dodatkowo, wśród chłopców po 18% zażywało narkotyki na dyskotece oraz pod nieobecność rodziców w domu. Dziewczynki przyznały również, że zażywały narkotyki w czasie wycieczki szkolnej (20%).

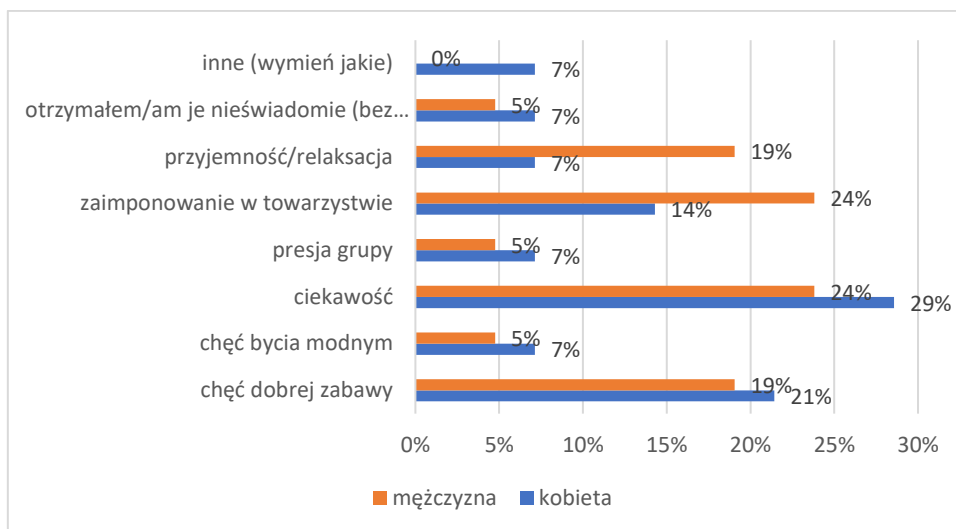
Wykres 71 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy?

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jednak jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Znaczna liczba dziewczynek deklaruje, że zdobyły narkotyki od koleżanki lub kolegi (21%) oraz kolejne 11% z nich wzięło narkotyki wspólnie ze znajomymi, dostało od obcej osoby, czy też zdobyło narkotyki od siostry lub brata. Odpowiedzi chłopców były zbliżone do odpowiedzi uczennic, bowiem 17% z nich przyznało, że brało narkotyki wspólnie w grupie przyjaciół, a kolejne 13% dostało je od kolegi lub kupiło od znajomego.

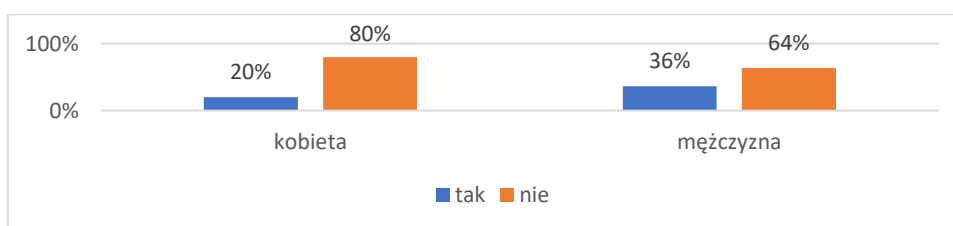
Wykres 72 Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

Ciekawym wydaje się także fakt, z jakiego powodu uczniowie sięgają po środki uzależniające. Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż chłopcy m.in. głównie próbują narkotyków z ciekawości oraz by zaimponować w towarzystwie (po 24%). Natomiast dziewczynki m.in. spróbowały zakazanych substancji z powodu: ciekawości (29%) oraz z chęci dobrej zabawy (21%).

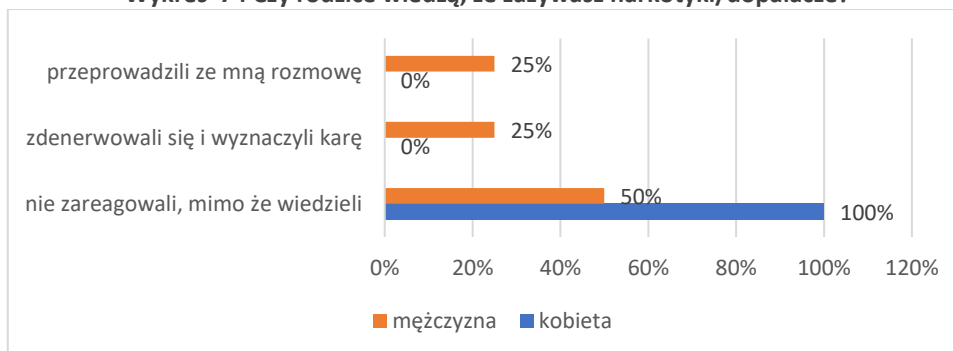

Wykres 73 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

Uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami zapytano, czy ich opiekunowie są świadomi tego faktu. W przypadku 80% uczennic oraz 64% uczniów, opiekunowie nie wiedzą o spożywaniu narkotyków lub dopalaczy przez ich pociechy. Rodzice 50% uczniów nie zareagowali na to, że ich pociechy zażywają narkotyki, kolejne po 25% opiekunów swoich dzieci zdenerwowało się i wyznaczyło karę oraz przeprowadziło z nimi rozmowę. 100% dziewczynek przyznało, że rodzice nie zareagowali na fakt zażywania przez nie narkotyków mimo, że o tym wiedzieli.

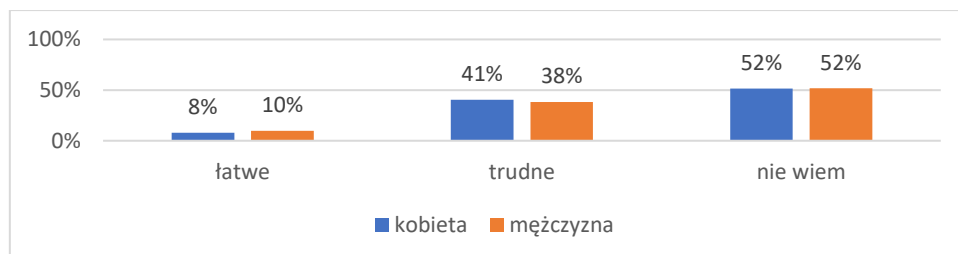

Wykres 74 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

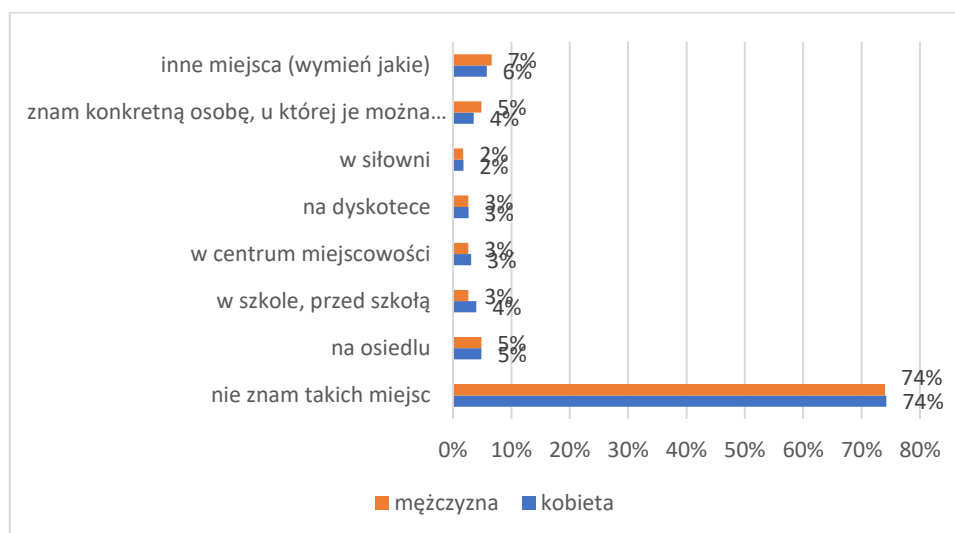
Wykres 75 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie odpowiadali bardzo podobnie. Większość uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (41% dziewczynek, 38% chłopców). Natomiast 10% chłopców oraz 8% dziewczynek twierdzi, że jest to łatwe.

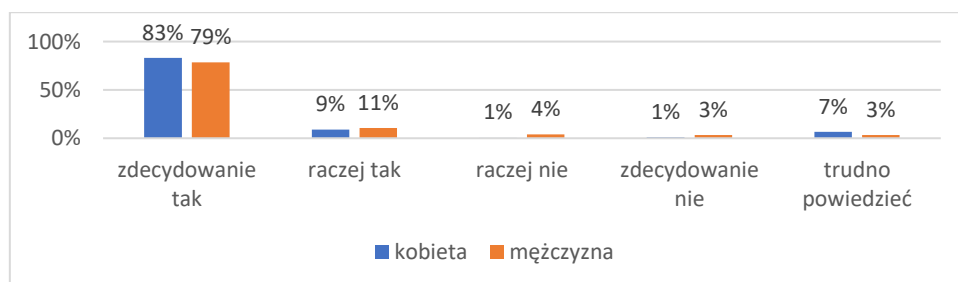
Wykres 76 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki i dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Dodatkowo, większość uczniów oraz uczennic (po 74%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki i dopalacze.

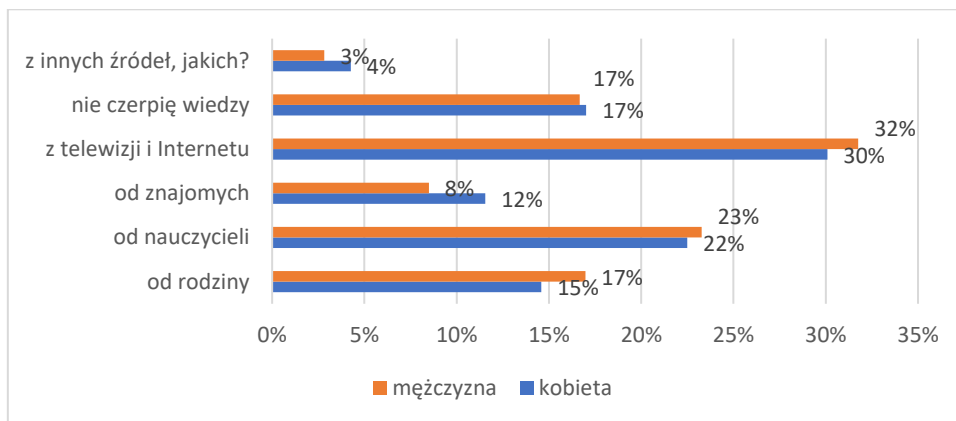
Wykres 77 W jakim miejscu w gminie można zakupić dopalacze/narkotyki?

Uczniów zapytano o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowana większość młodych respondentów przyznała zdecydowanie, że narkotyki i dopalacze są szkodliwe dla zdrowia (83% dziewczynek, 79% chłopców).

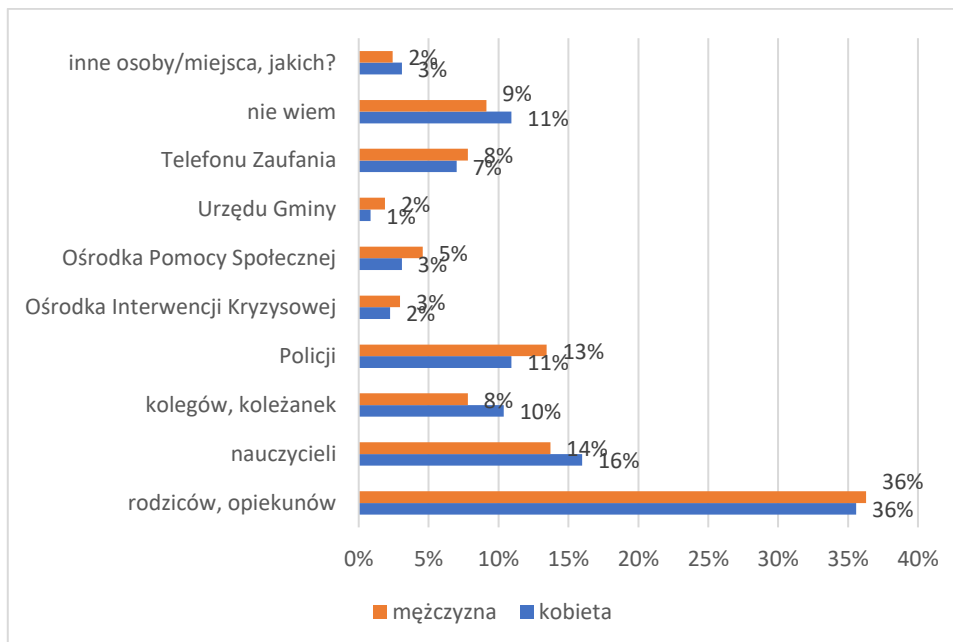
Wykres 78 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/ dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 32% chłopców oraz 30% dziewcząt. Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca po 17% chłopców i dziewczynek, nie stara się w żaden sposób pozyskiwać informacji w tak znaczącym temacie.

Wykres 79 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

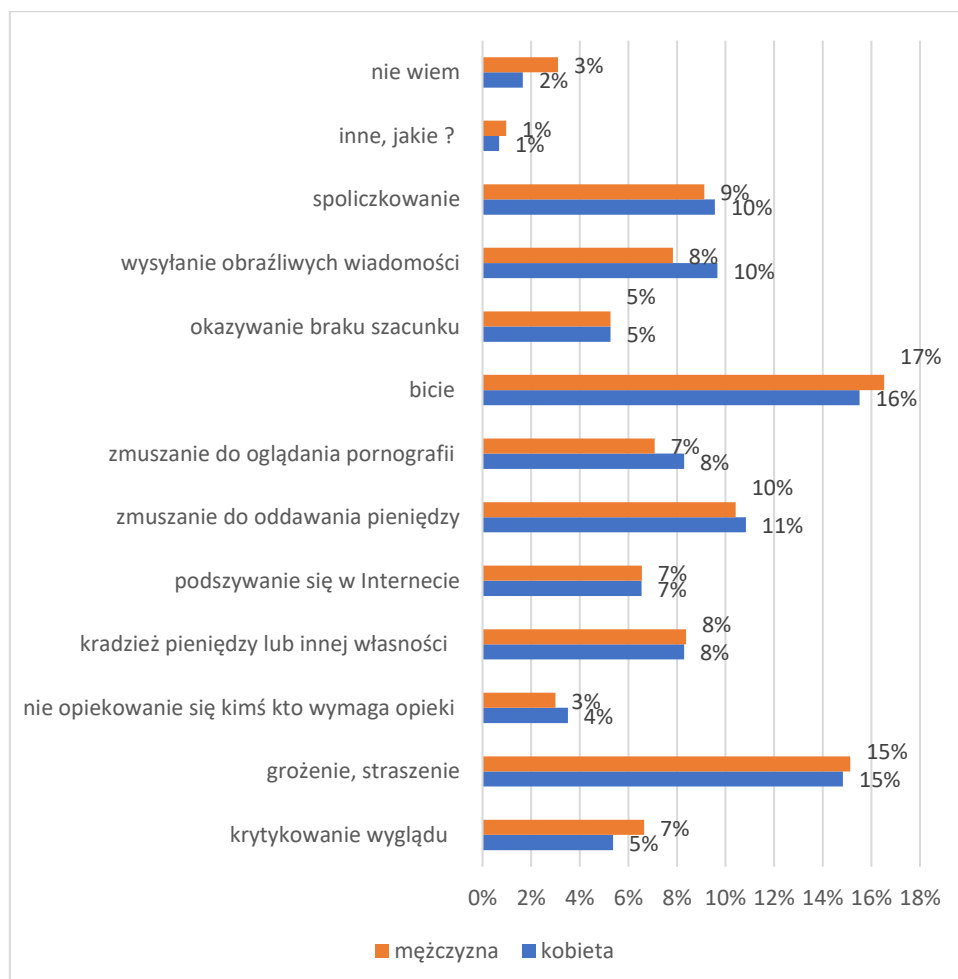
Dodatkowo, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (po 36%).

Wykres 80 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

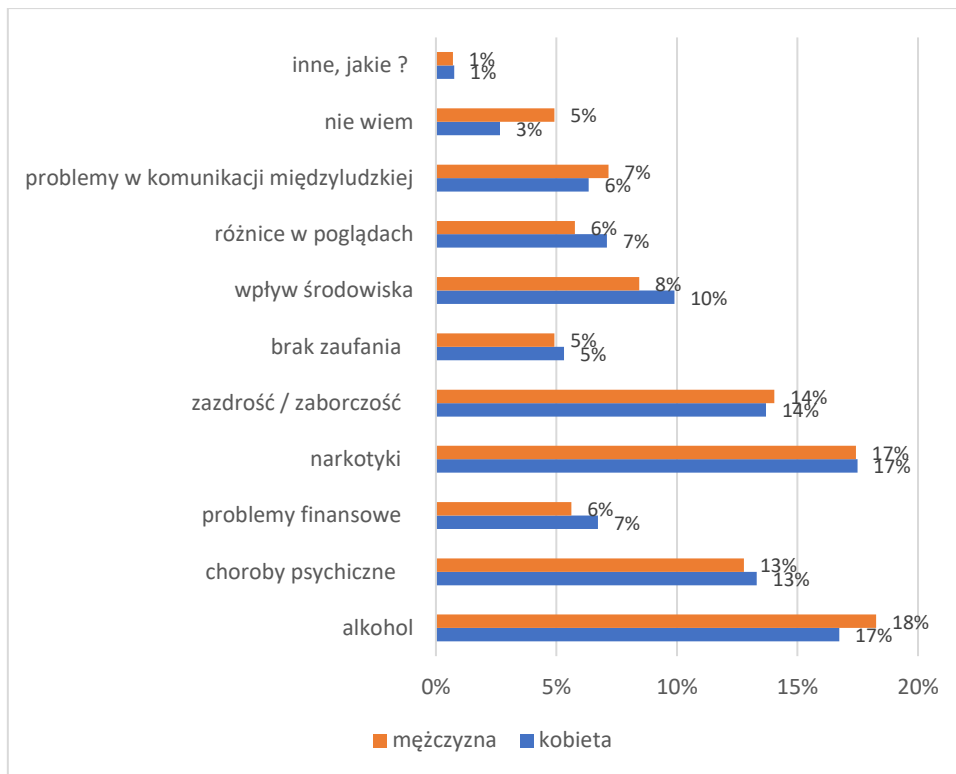
5.4 Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Przemoc – jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców Gminy Strzelin. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, dziewczynki i chłopcy najczęściej wybierali odpowiedzi takie jak: groźenie, straszenie (po 15%), bicie (17% chłopców, 16% dziewczynek), zmuszanie do oddawania pieniędzy (10% dziewczynek, 11% chłopcy), kradzież pieniędzy lub innej własności (po 8%), czy też spoliczkowanie (10% dziewczynek, 9% chłopcy).

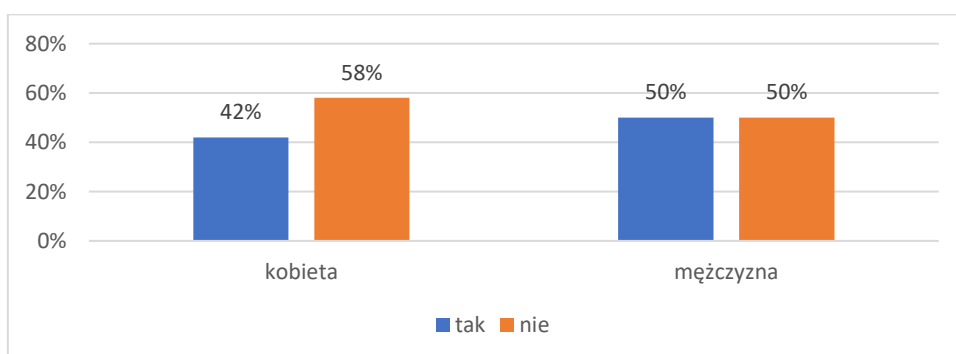
Wykres 81 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Dodatkowo, młodzi mieszkańcy zostali zapytani, jakie sytuacje są dla nich powodem do powstawania agresji i przemocy wśród młodzieży. Uczniowie obu płci, stwierdzili, że do stosowania przemocy przyczyniają się narkotyki (po 17%) oraz alkohol (18% chłopcy, 17% dziewczynki). Na poniższym wykresie zostały ukazane również inne odpowiedzi respondentów.

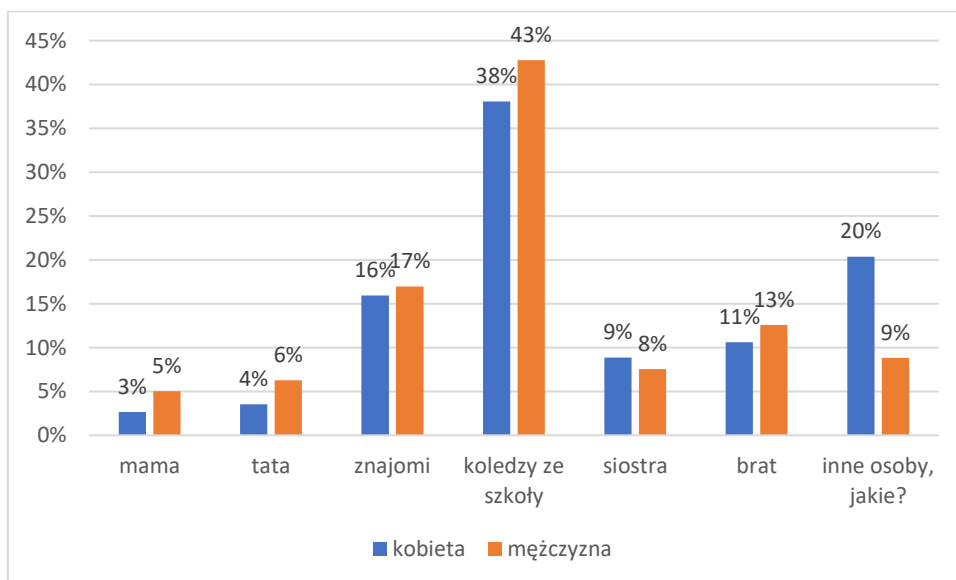
Wykres 82 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

Głęboko niepokoi fakt, że 42% dziewczynek oraz 50% chłopców przyznało, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy.

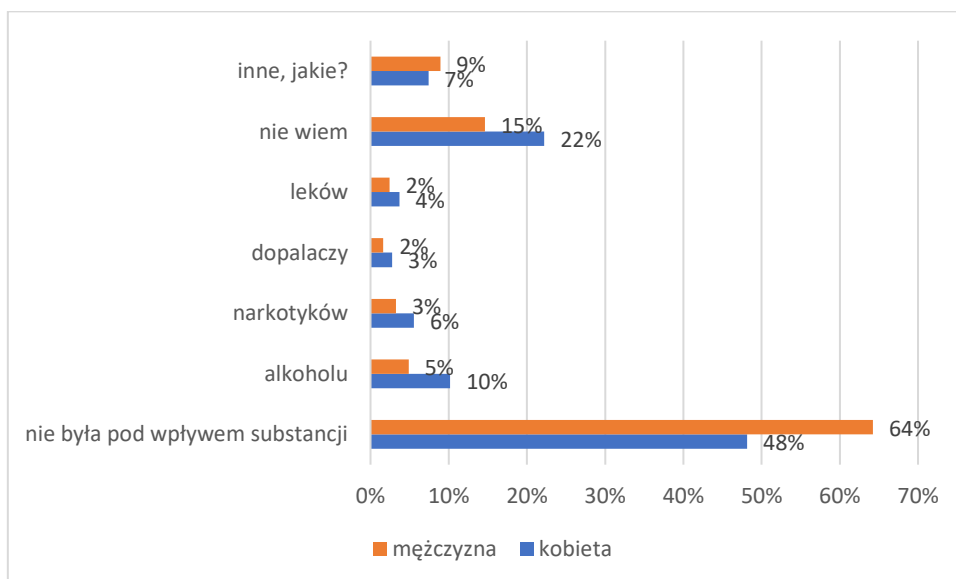
Wykres 83 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (43%), brat (13%), a także znajomi (17%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (38%) i znajomych (16%). W odpowiedziach „innych”, młodzi mieszkańcy wspomnieli o przyjaciółkach, starszych kolegach, znajomych w Internecie oraz kolegach z boiska.

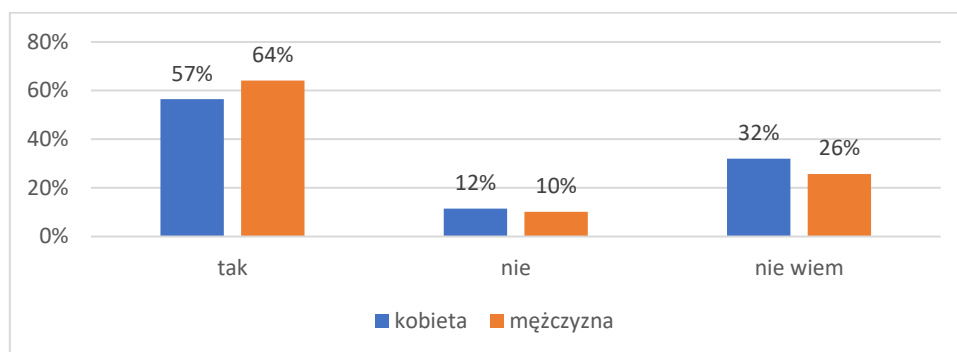
Wykres 84 Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc była pod wpływem jakiejkolwiek substancji psychoaktywnej. Uczniowie (64%) oraz uczennice (48%) twierdzą, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji.

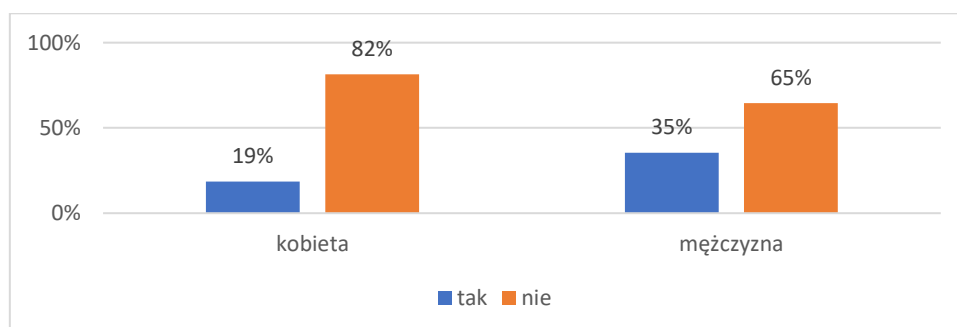
Wykres 85 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 64% chłopców oraz 57% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się zdarzają.

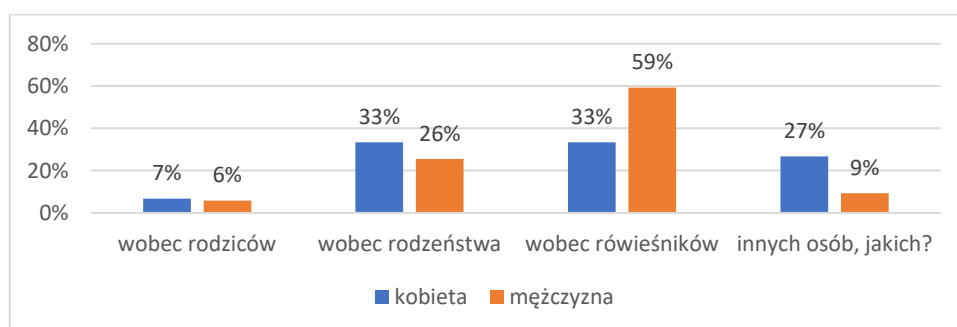
Wykres 86 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 19% dziewczynek oraz 35% chłopców przyznało, że zdarzały się sytuacje gdzie stosowali oni przemoc wobec innych.

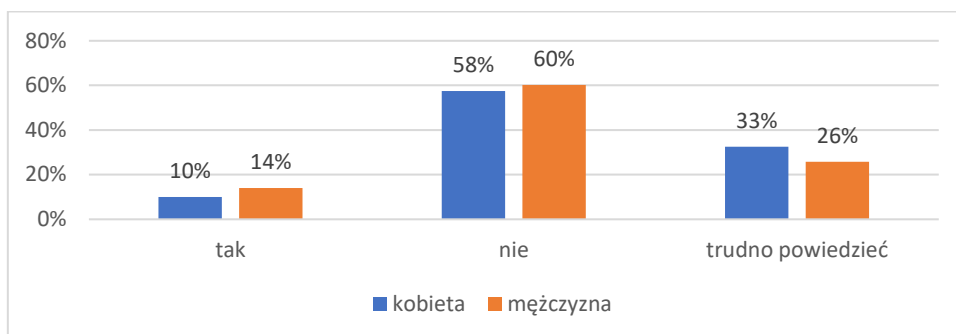
Wykres 87 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Odpowiadali również wobec kogo stosowali przemoc. Uczniowie (59%) oraz uczennice (33%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Następnie przemoc stosowali wobec swojego rodzeństwa (26% chłopców oraz 33% dziewczynek), a także wobec innych osób takich jak: kuzyni/kuzynki, wrogowie oraz osób, które sprowokowały młodych ankietowanych.

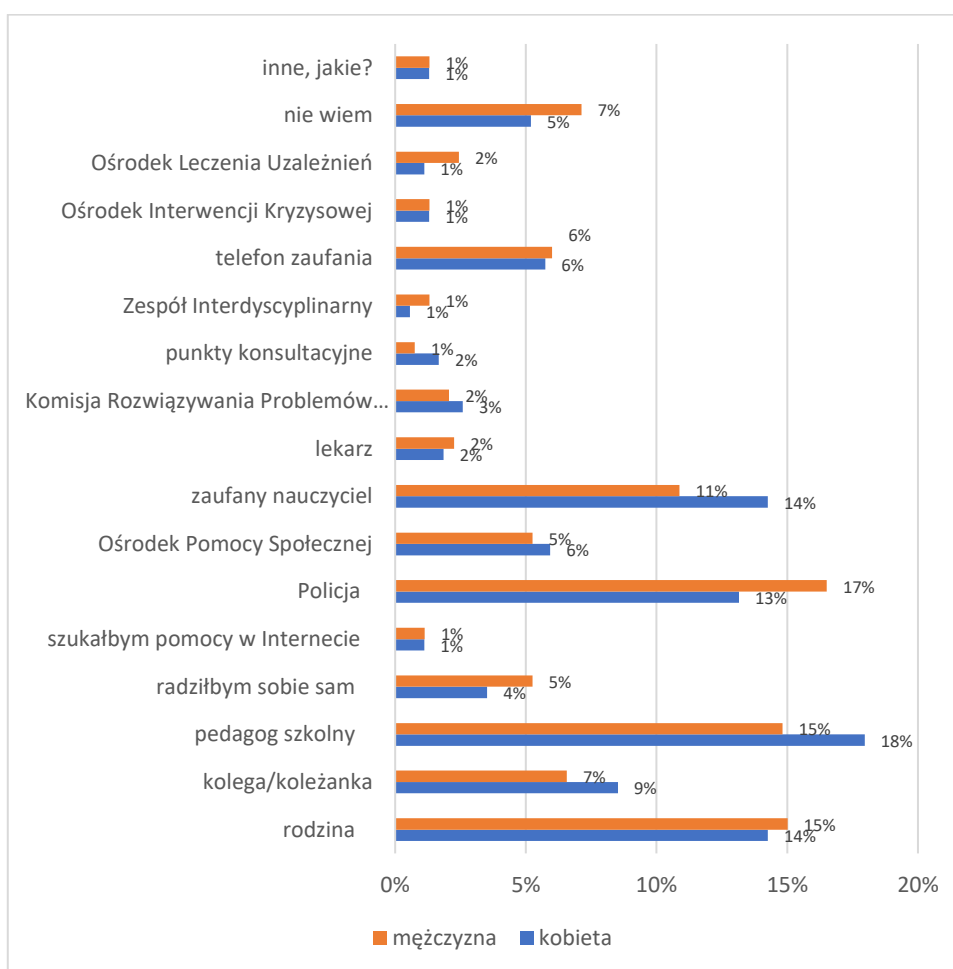
Wykres 88 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Dodatkowo, 14% uczniów oraz 10% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu.

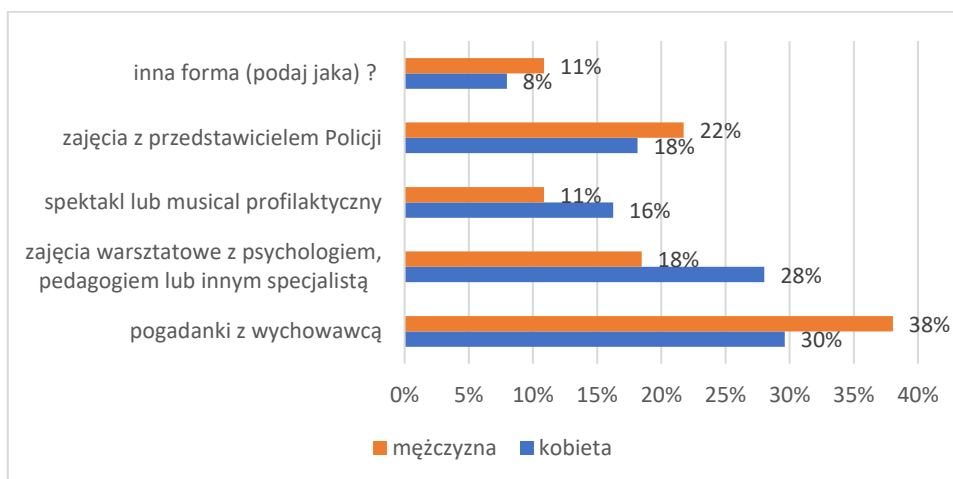
Wykres 89 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Uczennice i uczniowie najczęściej wybierali rodzinę (15% chłopców oraz 14% dziewczynek), pedagoga szkolnego (15% uczniów i 18% uczennic), zaufanego nauczyciela (11% chłopców, 14% dziewczynek), czy też zgłosiliby się na Policję (17% chłopców, 13% dziewczynek).

Wykres 90 Do kogo zwrócić/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś był/a ofiarą przemocy?

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom gminy dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według respondentów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (38%), zajęcia z Policjantami (22%), zajęcia warsztatowe z psychologiem (18%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (11%). Dziewczynki również najczęściej wybierały rozmowę z wychowawcą (30%), zajęcia warsztatowe z psychologiem (28%), zajęcia z przedstawicielami Policji (18%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (16%). Dodatkowo, młodzi mieszkańcy wymieniali inne formy zajęć takie jak: zajęcia sportowe, zajęcia z rodzinom, wycieczki.

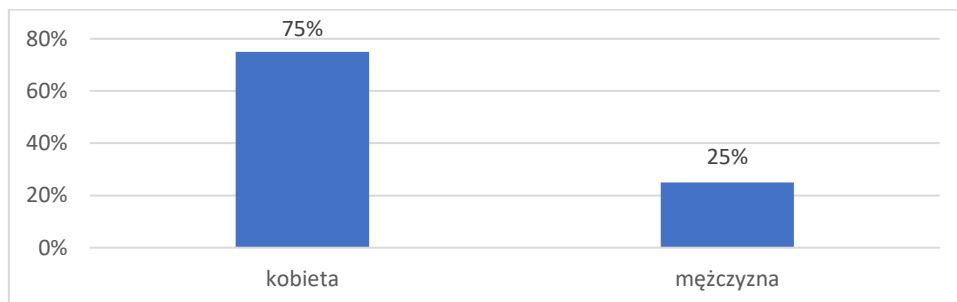

Wykres 91 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

6. BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE GMINY STRZELIN

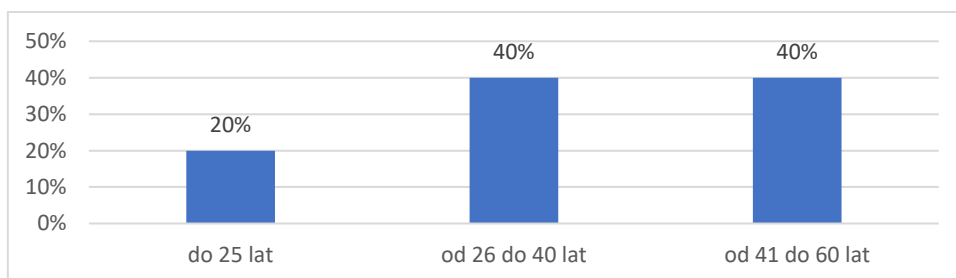
6.1 Struktura badanej grupy

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Strzelin udział wzięło łącznie 20 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 75% kobiet oraz 25% mężczyzn.

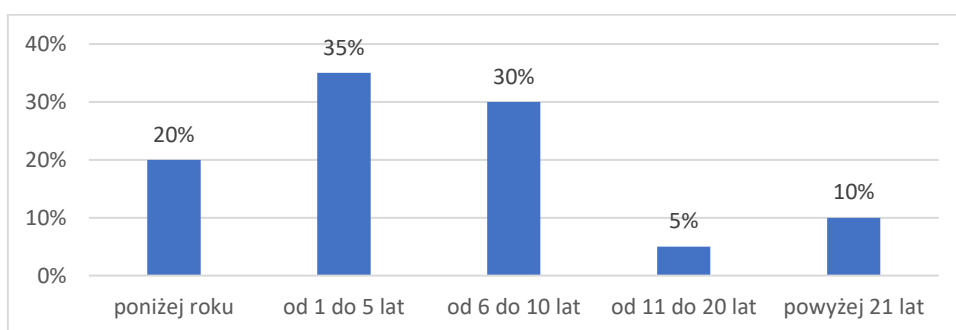
Wykres 92 Płeć

Osoby ankietowane znajdowały się w przedziale wiekowym od 41 do 60 lat (40%), od 26 do 40 lat (40%), do 25 lat (20%).

Wykres 93 Pana/i wiek mieści się w przedziale:

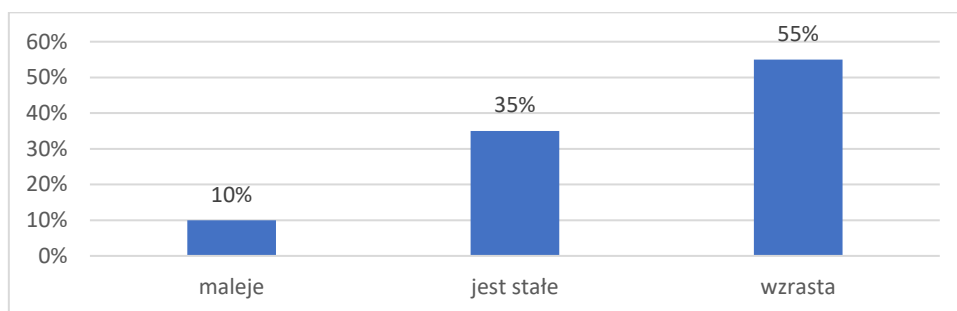
Sprzedawcy zostali zapytani również od ilu lat pracują w punkcie sprzedaży alkoholu, w którym zostali poddani ankiecie. Najczęściej osoby te pracują od 1 do 5 lat w konkretnym sklepie (35%).

Wykres 94 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu

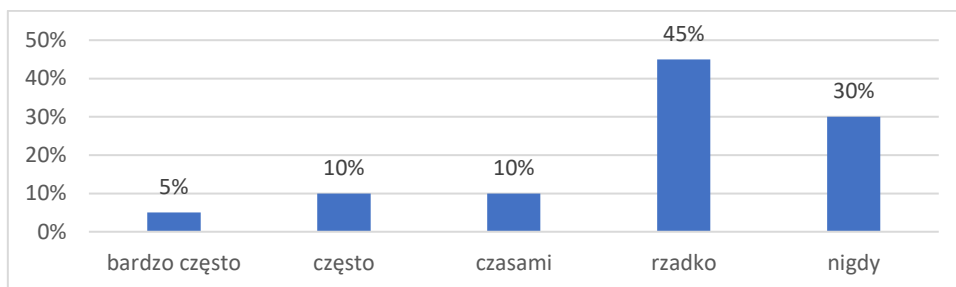
6.1 Problem uzależnień w Gminie Strzelin z perspektywy sprzedawców alkoholu

Zadania sprzedawców dotyczące spożycia alkoholu w Gminie Strzelin są podzielone, ponieważ według 55% ankietowanych, spożycie alkoholu na terenie gminy wzrasta, lecz 35% sprzedawców twierdzi, że jest ono stałe. Dla 10% sprzedawców spożycie alkoholu w gminie na przestrzeni lat maleje.

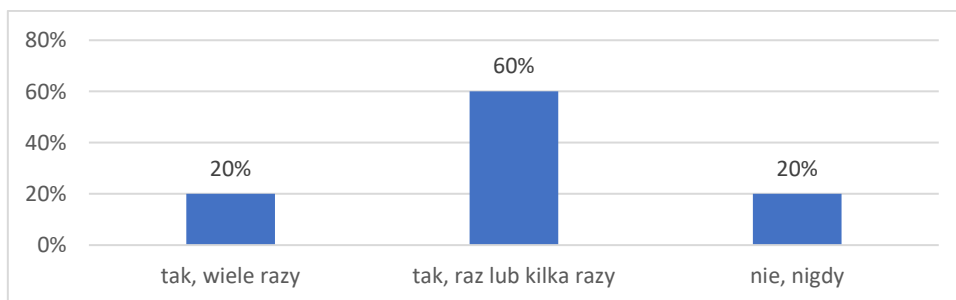
Wykres 95 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

Według 45% sprzedawców alkohol rzadko jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Gminie Strzelin.

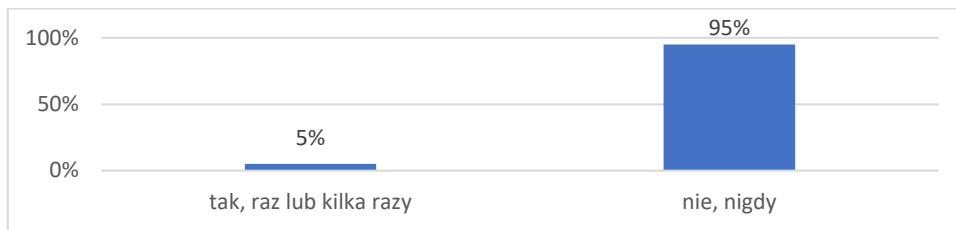
Wykres 96 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Dodatkowo, 60% osobom ankietowanym zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsłużanym przez nich punkcie.

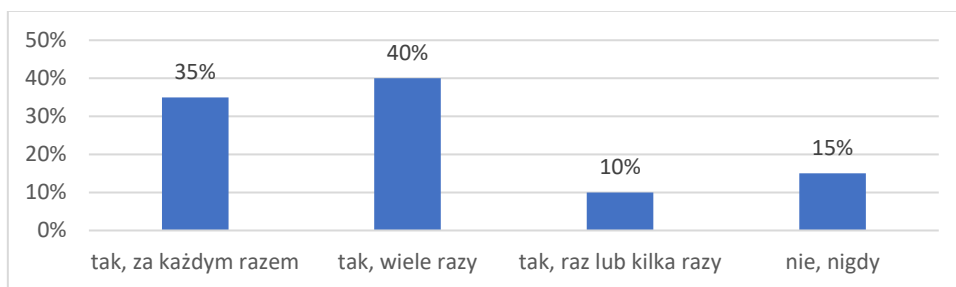
Wykres 97 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsłużanym przez Pana/ią punkcie?

95% sprzedawców zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Gminy Strzelin.

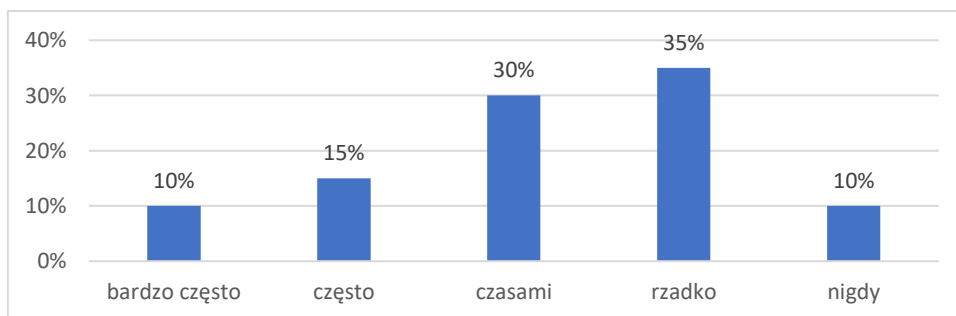
Wykres 98 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

35% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni.

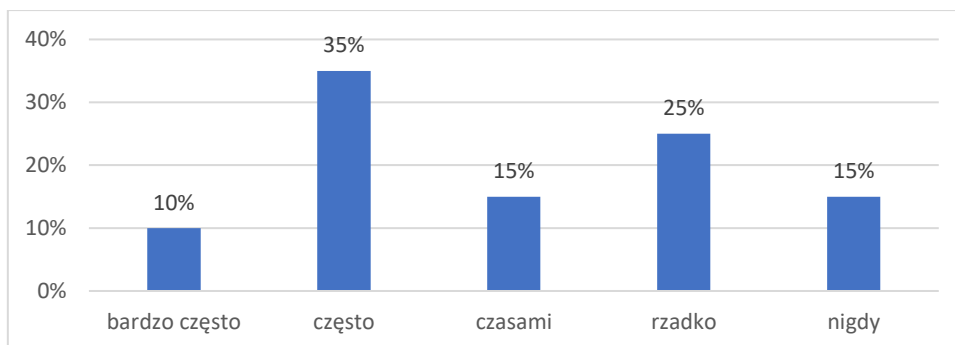
Wykres 99 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Niepokojący jest fakt, iż 35% sprzedawców przyznaje, że rzadko – ale jednak, zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu.

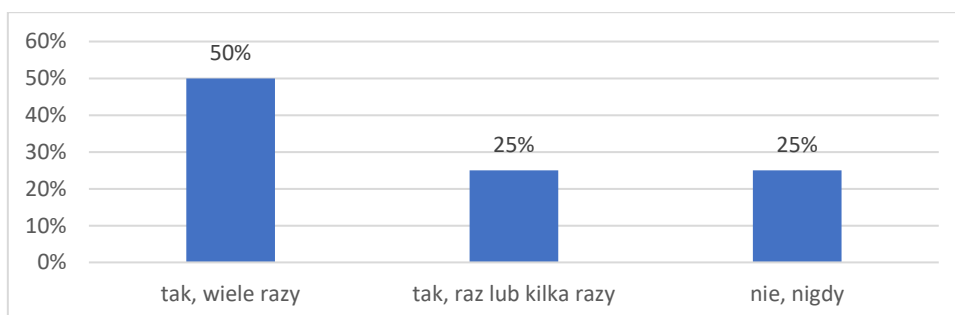
Wykres 100 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Sprzedawcy oceniali również czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Strzelin. 25% osób przyznało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, natomiast kolejne 15% twierdzi, że alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Strzelin. Natomiast 35% respondentów twierdzi, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w gminie często.

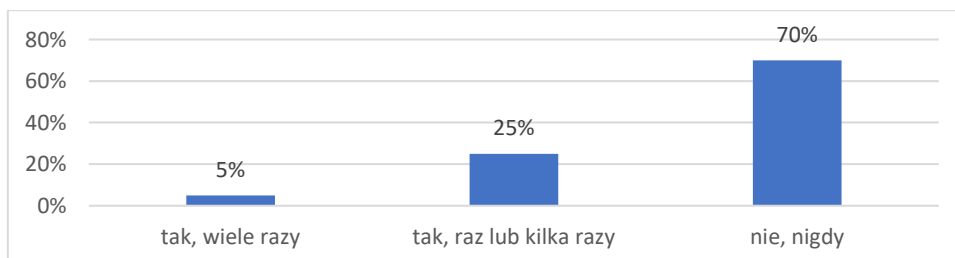
Wykres 101 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 50% osób przyznało, że wiele razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

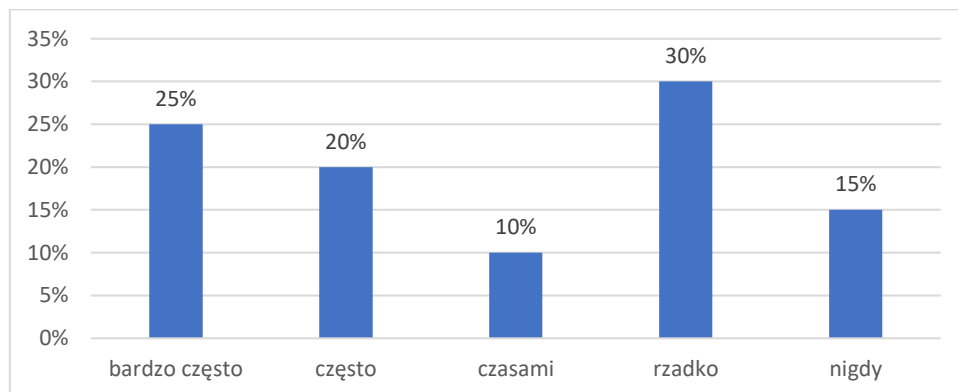
Wykres 102 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Niepokojący jest fakt, że 25% oraz 5% sprzedawców przyznało się do sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym na terenie Gminy Strzelin.

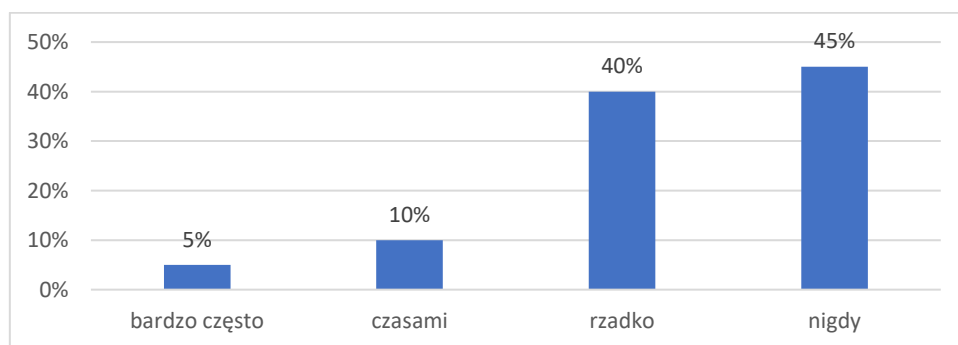
Wykres 103 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży? – na powyższe pytanie, które zostało zadane ankietowanym, 15% osób odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają, lub zdarzają się rzadko (30%), natomiast 25% przyznało, iż takie zdarzenia bardzo często mają miejsce na terenie gminy. Kolejne 20% osób twierdzi, że takie sytuacje zdarzają się często oraz 10% - czasami.

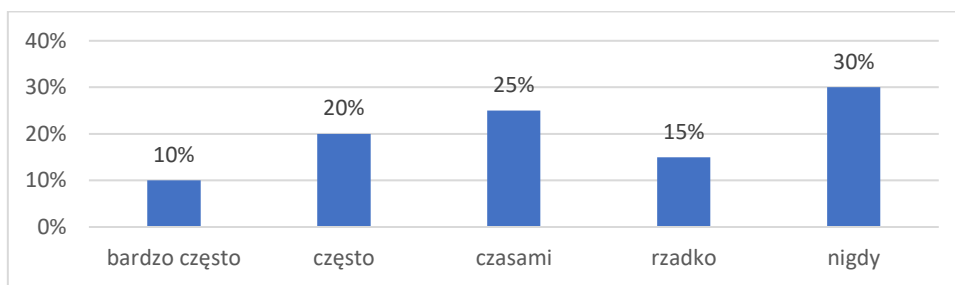
Wykres 104 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 45% przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu. Kolejne 10% osób twierdzi, że takie sytuacje zdarzają się czasami oraz 40% - rzadko.

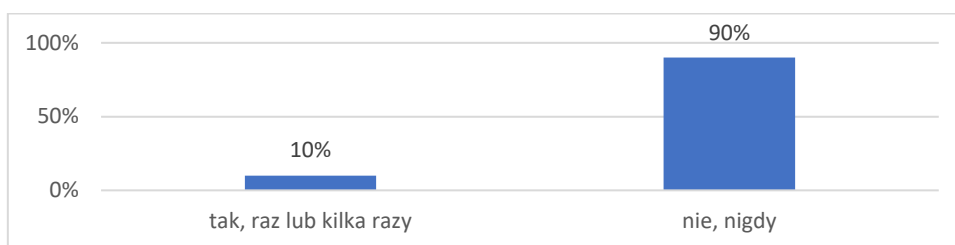
Wykres 105 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim. 30% respondentów przyznało, że takie sytuacje nie mają miejsca.

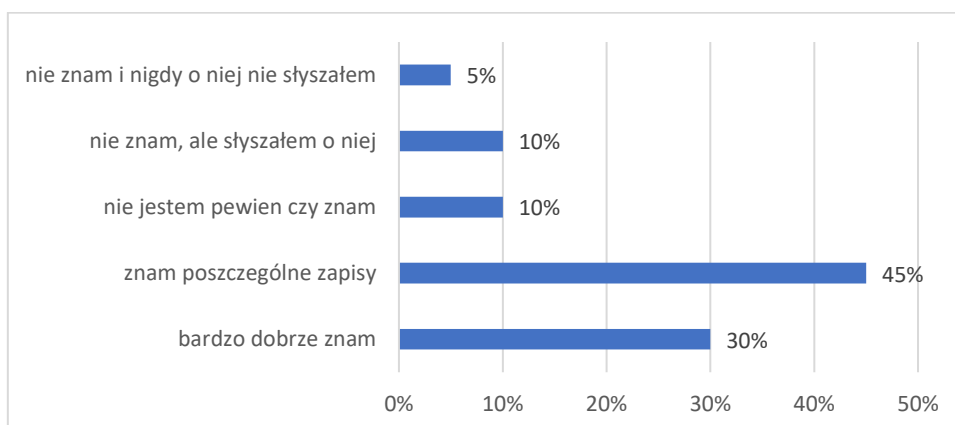
Wykres 106 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i gminie?

90% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

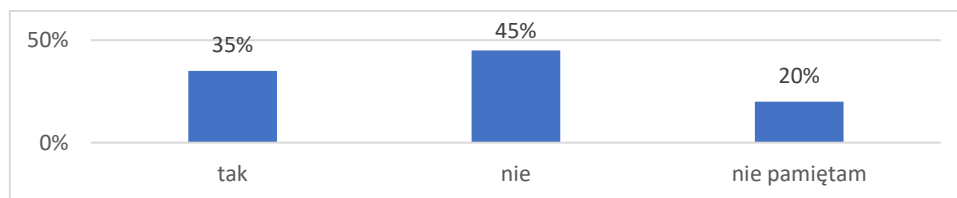
Wykres 107 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 45% osób twierdzi, że zna poszczególne zapisy, kolejne 30% zna całą ustawę bardzo dobrze. 10% osób nie jest pewne czy zna ustawę o wychowaniu w trzeźwości. Kolejne 10% ankietowanych nie zna ustawy lecz słyszało o niej, a jedynie 5% nie zna i nigdy nie słyszało o ustawie.

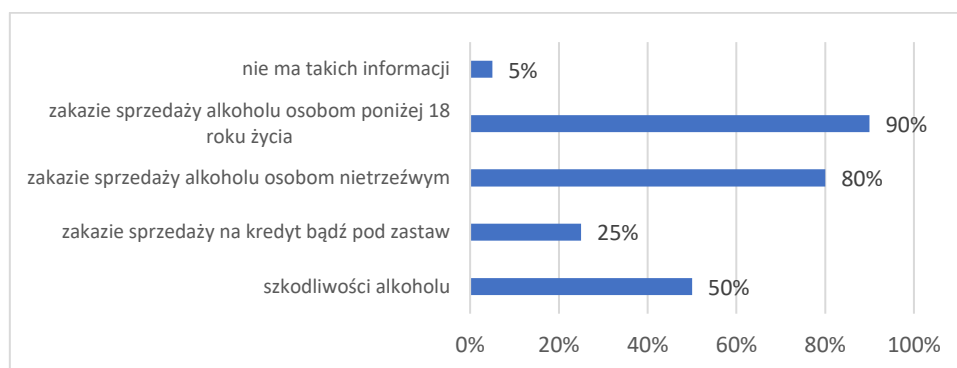
Wykres 108 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. (Dz.U. 2018 poz. 2137) o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Sprzedawcy przyznali również w 45%, że nigdy nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Kolejne 20% z nich nie przypomina sobie takiego zdarzenia. Natomiast 35% osób ankietowanych twierdzi, że brało udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

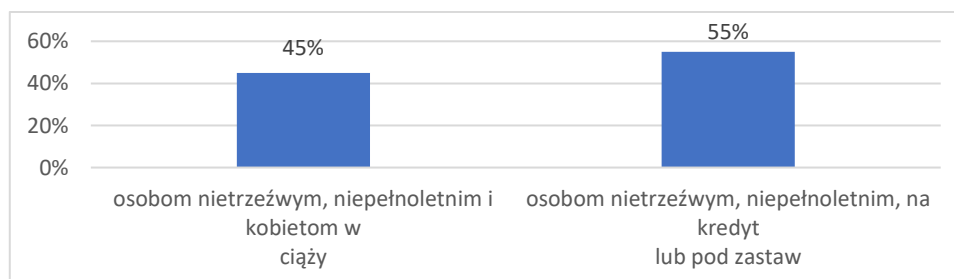
Wykres 109 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Dodatkowo, sprzedawcy przyznają, że najczęściej w obsługiwanym przez nich punkcie widnieją takie informacje jak: zakaz sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (90%), zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym (80%), o szkodliwości alkoholu (50%) oraz zakaz sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw (25%).

Wykres 110 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 55% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, które brzmiało następująco: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Niepokojący jest fakt, że kolejne 45% osób udzieliło niepoprawnej odpowiedzi.

Wykres 111 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. (Dz.U. 2018 poz. 2137) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

6 WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Strzelin w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym, jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Zapoznanie się z problemami mieszkańców Gminy Strzelin
- Ujawnienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień młodzi mieszkańcy Gminy Strzelin – uczniowie szkół podstawowych
- Rozpoznanie czy sprzedawcy alkoholu, którzy pracują na terenie Gminy Strzelin mają odpowiednią wiedzę dotyczącą odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu
- Sprawdzenie wśród wszystkich osób przebadanych jaka według nich jest dostępność narkotyków, dopalaczy, nikotyny (wśród uczniów), czy alkoholu na terenie gminy.

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Strzelin wraz z rekomendacjami, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Powyższe informacje mogą zostać wykorzystane w przyszłości do prowadzenia dalszych pogłębionych badań wśród mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Strzelin, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)¹¹ podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy,

¹¹ World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych by zapobiec i zredukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka:

Czynniki ryzyka:

- ✓ przemoc rówieśnicza,
- ✓ odrzucenie przez rówieśników,
- ✓ słaba więź ze szkołą,
- ✓ niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- ✓ destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- ✓ niepowodzenia szkolne.

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych¹². Można je pogrupować w kilka kategorii:

- ✓ poczucie przynależności,
- ✓ pozytywny klimat szkoły,
- ✓ prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- ✓ okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- ✓ zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać, że

¹² Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problem Alkoholowych, źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 29.06.2019).

oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmocnienie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących np. gimnazjalistów przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- ✓ pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- ✓ udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- ✓ dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których gimnazjalista spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju. Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Strzelin. Powinien zawierać działania profilaktyczno - informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzina także osób zagrożonych przemocą oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentnie oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Strzelin.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożonymi przemocą (16% respondentów przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek przemocy), wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom. Skuteczne rozwiązywanie problemu alkoholowego i narkotycznego zależy od różnych podmiotów instytucji, które działają w tym zakresie, np. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ✓ Dalsze podejmowanie działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to do kogo zwrócili by się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- ✓ Ułatwieniu dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- ✓ Rekomenduje się zwrócenie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków.
- ✓ Inną formą działań korzystnie wpływających na poprawę skuteczności i efektywności prowadzonych działań profilaktycznych jest inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, oprócz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji kadry specjalistów rekomenduje się również angażowanie tych podmiotów w prowadzone kampanie społeczne i działalności edukacyjne na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

- ✓ Uczniowie szkół oceniają, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe. Jest to sygnał dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- ✓ Dalszej kontroli sprzedaży alkoholu na terenie gminy. Z badań wynika, że 45% ankietowanych sprzedawców nigdy nie uczestniczyło w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie.
- ✓ Udoskonaleniu działań profilaktycznych w Gminie Strzelin. Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek promujących gminę oraz tego jakie wydarzenia kulturowe związane z profilaktyką dzieją się w danym momencie w gminie.
- ✓ Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.
- ✓ Współpraca z mediami jest ważnym elementem budowania społecznego poparcia dla działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz edukacji społecznej.

Najskuteczniejszą metodą walki z problemami społecznymi zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa.

Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.